

BIBLIATANULMÁNYOK

Dániel

Írta: *Elias Brasil de Souza*

TANÍTÓI MELLÉKLET

2020. január, február, március

Copyright © Hetednapi Adventista Egyház, 2019

Felelős kiadó: *Ócsai Tamás*

Fordította: *dr. Zarka Dávid*

Felelős szerkesztő: *Zarkáné Teremy Krisztina*

Kiadja a Hetednapi Adventista Egyház

2119 Pécel, Ráday u. 12.

Ügyintézés: *Dr. Tokics Imréné*

E-mail: tmaria@adventista.hu

Telefon: 06-30-530-7279 (munkaidőben)

Nyomdai előkészítés: *Ecsedi Gabriella*

Nyomdai munkálatok: *Szóllósy Műhely*, Debrecen

Felelős vezető: *Szóllósy Botond*

TARTALOM

1. tanulmány: Az olvasástól a megértésig	4
2. tanulmány: Jeruzsálemtől Babilonig	11
3. tanulmány: A titoktól a kijelentésig	17
4. tanulmány: A kemencétől a palotáig	23
5. tanulmány: A büszkeségtől az alázatig	29
6. tanulmány: A fölfuvalkodástól a pusztulásig	35
7. tanulmány: Az oroszlánok vermétől az angyalok verméig	41
8. tanulmány: A viharos tengertől az ég felhőig	47
9. tanulmány: A szennyeződéstől a megtisztulásig	53
10. tanulmány: Az esedezéstől a megnyugvásig	59
11. tanulmány: A küzdelemtől a győzelemig	65
12. tanulmány: Észak és dél felől „a kívánatos földig”	71
13. tanulmány: A porból a csillagokig	77

Ajánlott internetes oldalak:

Generál Konferencia:

- www.adventist.org

Transzeurópai Divízió:

- www.ted-adventist.org

Newbold College:

- www.newbold.ac.uk

Magyar Unió:

- www.adventista.hu

Dunamelléki Egyházterület:

- <http://det.adventista.hu>

Gyere ahogy vagy:

- www.gyereahogvagy.hu

Tiszavidéki Egyházterület:

- <http://tet.adventista.hu>

Advent Kiadó:

- www.adventkiado.hu

Adventista Teológiai Főiskola:

- www.atf.adventista.hu

Ifjúsági Osztály:

- www.ifiinfo.hu

Reménység Evangélizációs Központ (REK):

- www.remenyvtv.hu

Bibliatanulmányok:

- www.bibliatanulmanyok.hu

White Könyvtár:

- www.white-konyvtar.hu

Az olvasástól a megértésig

A tanulmány rövid áttekintése

ALAPIGE: ApCsel 8:30

Tanulmányozott igeszakaszok: 4Mózes 14:34; Jónás 3:3-10; Dániel 9:23; 10:11-12; Lukács 24:25-27; 2Péter 3:11-13

Bevezetés: Annak érdekében, hogy jobban megértsük *Dániel próféta könyvét* és hasznosíthassuk az abból szerzett ismereteinket, három fontos és egymáshoz kapcsolódó kérdést fogunk megnézni: Krisztus, a történeti iskola és az apokaliptikus irodalom.

A TANULMÁNY TÉMÁI:

1) **Krisztus.** *Dániel próféta könyvére* is pontosan illik az, amit Jézus az ószövetségi írások egészéről mondott (Lk 24:44; Jn 5:39). A könyv az elbeszélésében, a próféciái átfogó témáiban és annak egyes részleteiben is Krisztust tükrözi.

2) **Apokaliptikus irodalom.** Az apokaliptikus irodalomnak az a célja, hogy bátorítsa Isten népét a válság és az üldözés idején. Ezt úgy teszi, hogy felfedi Istennek a történelemre vonatkozó átfogó terveit. E tervek Isten népének a szabadulásában, a gonosz eltörlésében és Isten örök országának megalapításában tetőznek.

3) **Történeti iskola.** A dánieli próféciákról alkotott adventista értelmezés a történeti iskola elvén alapszik: a történelemben figyelni az apokaliptikus próféciák teljeseését. Ez az elv magyarázza a legjobban *Dániel próféta könyve* és *A jelenések könyve* próféciáit.

Gyakorlati alkalmazás: Istené az irányítás, még ha a világ mai állapota reménytelennek is tűnik. *Dániel próféta könyve* lapjain keresztül reménység árad ránk. Krisztus trónra lépett mint Főparancsnok és a mennyei templomban szolgáló Főpap. A történelem kibontakozó menetében Isten azon dolgozik, hogy eltörölje a gonoszt és megalapítsa örök országát. Ahogy Ellen G. White írja: „Nincs miért tartanunk a jövőtől, kivéve, ha megfeledekezünk arról, hogyan vezetett minket az Úr és mit tanított nekünk a múltban” (*Testimonies to Ministers*. 31. o.). Hittel és értelemmel tanulmányozzuk tehát *Dániel próféta könyvét*!

Kommentár

1) **Krisztus.** A bibliatanulmányozás egyik legfőbb célja, hogy Jézusról tanuljunk. Végző soron a Szentírás *Mózes első könyvétől* kezdve egészen *A jelenések könyvéig* róla tesz bizonyosságot. Az Újszövetségben körülbelül 200 utalást találunk *Dániel próféta könyvére*. Tehát Dánielre arányában annyszor utal az Újszövetség, mint a legtöbbször idézett vagy hivatkozott könyvekre, Ézsaiásra és a Zsoltárookra. Dánielnek tehát mindenképpen sok mondanivalója van Jézusról. Tanulmányozzunk át hat bibliai elvet, amelyek tisztább látást adnak, miközben *Dániel próféta könyvében* Krisztusról tanulunk!

Először is, Jézusra mutat a könyv **megváltástörténeti menete**. Ő a cél, aki felé halad a Dániel próféciáiban ábrázolt megváltási terv. *Dániel próféta könyve* tehát kinyilatkoztatja Jézust, mint ahogy szintén Jézusnál ér csúcspontjára Istennek a népével és a világgal való, a történelemben megmutatkozó bánásmódja is.

Másodszor, Krisztus megjelenik a könyv **ígéreteinek és azok beteljesedésének** a mintájában is. Például a 7. és 9. fejezetek is bejelentik, hogy Jézus az ember Fia és az eljövendő Messiás.

Harmadszor, miközben a **tipológiát** tanulmányozzuk, azt figyeljük meg, hogy Isten előre elrendelt bizonyos eseményeket és intézményeket, azokon keresztül akarta előrevetíteni a megváltás tervének fontos részeit. *Dániel próféta könyvében* Jézus a szentély/papság/áldozat gondolatai összefüggésében jelenik meg.

Negyedszer, Jézus **analógia (hasonlatok)** útján is megjelenik *Dániel próféta könyve* szövegének egyes tanításaiban, amelyek párhuzamba állíthatók Jézus tapasztalataival. Példának okáért a Dániel barátaira helyezett nyomás, ami arra kényszerítette volna őket, hogy boruljanak le és imádják „*az arany állóképet*” (Dán 3:5), hasonlítható ahhoz, amikor az ördög megkísértette Jézust: „*Mindezt neked adom, ha leborulva imádsz engem*” (Mt 4:9, RÚF). Dániel barátainak hűsége halványan emlékeztet Jézusnak az Atyjához való tökéletes engedelmségére.

Ötödször, Jézus azokban az **átfogó témákban** is megjelenik, amelyek az Újszövetség Jézusáig vezetnek el. Például a megváltás széles kérdésköre a nép Megváltójaként mutat rá.

Hatodszor, felfedezhetjük még Krisztust a *Dániel próféta könyvére* vonatkozó **újszövetségi utalásokban** is. Például Jel 13:1-8 szakasza *Dániel könyve* 7. fejezetére hivatkozik. Krisztus Mt 26:64 és Mk 14:62 verseiben Dán 7:13 versére utal, és az ember Fia kifejezést alkalmazza magára (lásd Sidney Greidanus: *Preaching Christ from Daniel*. Grand Rapids, MI., 2012, Eerdmans).

2) Apokaliptikus irodalom. A Bibliában a prófétai irodalom két főbb típusát (műfaját) találhatjuk. A klasszikus prófécia úgy mutatja be Istent, mint aki a történelemben az Izraellel kötött szövetség földrajzi és etnikai kerete szerinti helyreállítást végzi (lásd például Ézsaiás, Jeremiás és Ámósz könyveit). Az apokaliptikus prófécia úgy mutatja be Istent, mint aki eltörli a régi világrendet, mielőtt helyreállítaná a világot. Ez a megközelítés a válság idején a legidősebb, amikor Isten népének reményre és megerősítésre van szüksége azzal kapcsolatban, hogy teljesen Isten kezében van a történelem menete és Ő mindent beteljesít. Az apokaliptikus prófécia a Bibliában főként *Dániel próféta könyvében* és *A jelenések könyvében* jelenik meg. Ezeknek a jövendöléseknek meghatározók a jellemzői, amelyeket figyelembe kell vennünk ahhoz, hogy helyesen érthessük azokat:

Egyszeri beteljesedés. Az apokaliptikus prófécia feltétel nélküli és csak egyszer teljesedik be. Lehet több lelki vagy homiletikai alkalmazása is, de egyetlen prófétai beteljesedésre mutat. Ez a beteljesedés a történeti megközelítés logikai következménye, ami szerint az apokaliptikus prófécia a világot a próféta idejétől kezdve mutatja be a vég idejéig (a történeti iskoláról bővebben az alábbiakban).

Összegzés. *Dániel próféta könyve* és *A jelenések könyve* is az összegzés vagy az ismétlés módszerét alkalmazza. *Dániel próféta könyve* 2. fejezete a világ történelmének főbb menetét vázolja fel a próféta idejétől kezdve a végidőig. Majd a 7-8. és a 10-12. fejezetek a 2. fejezet vázát ismétlik el, újabb részleteket és szempontokat hozzáadva. Ahogy az egyik szerző rámutatott, *Dániel próféta könyvének* 2. fejezete az ország, a 7. fejezet

a király, a 8. fejezet a szentély és a 10-12. fejezetek a nép helyreállításáról szólnak. Az összegzés elvének világos értelmezése magyarázati kontrollt biztosít a könyv különböző próféta szakaszaihoz, illetve a 11. fejezet kihívást jelentő prófeciájához is.

Az év-nap elv. Az apokaliptikus prófécia jelképvilága a prófeciákban említett bizonyos időszakokat is magában foglalja. Az időszakok szó szerint való értése nem tűnik elfogadhatónak az adott események nagy súlya és az apokaliptikus prófeciák jelképes szövegkörnyezete tekintetében. Az ilyen időszakokat azon elv alapján kell érteni, hogy a prófeciában egy nap egy valós évet jelképez. 4Móz 14:34 és Ez 4:5-6 részei olyan klasszikus szakaszok, amelyek az év-nap elvet támasztják alá. Viszont számos olyan ígehely is van, amelyek valós évekre mutatnak (1Mózes 5; 6:3; 1Sám 1:21; Jób 10:5 stb.). Végül: az apokaliptikus prófeciák szimbolizmusa kisebb dolgokkal mutat be nagyobb entitásokat. Ebből a megfigyelésből következik, hogy az időszakok is „kis jelképei” a nagyobbaknak, azaz egy nap egy évet jelképez (lásd Alberto Timm: *„Miniature Symbolization and the Year-Day Principle of Prophetic Interpretation.* 2004, Andrews University Seminar Studies, 42., 1. sz., 149-167. o.).

3) Történeti iskola. A preterizmussal és a futurizmussal ellentétben, amelyek Dániel prófeciáinak beteljesedését a múlthoz, illetve a jövőhöz kötik, a történeti iskola ezeknek a prófeciáknak a teljesedését a próféta idejétől kezdve Isten földi országának megalapításáig követi végig. A historicizmus tehát nem csupán egy próféciaértelmezési irányzat a sok közül, hanem az a megközelítés, ami a legjobban összefér a Biblia szövegével. A következő érvek a történeti iskola érvényességét támasztják alá.

Először is, maga a Biblia is a történeti értelmezés módszerét javasolja, például *Dániel próféta könyve* 2. és 7-9. fejezeteinek próféta láncolatát történeti megközelítésből értelmezi. Az Isten országa megalapításáig fennálló világi birodalmak sora a babiloni/perzsa időktől kezdve a világ végéig tart.

Másodszor, jobban lehet magyarázni a történeti megközelítéssel a nagyobb időszakokat és az apokaliptikus prófeciák egyetemes mivoltát (1260, 2300, 490 év), amelyek birodalmakon át ívelnek és Isten országánál végződnek.

Harmadszor, Jézus úgy értelmezte Jeruzsálem pusztulását, ami Kr. u. 70-ben következett be (Mt 24:15-20; Lk 21:20-22), amint ami Dán 9:26-27 szakaszának beteljesedése. Pál is több egymást követő prófétai eseményre utal, aminek be kell következnie a Krisztus második adventje előtti időben (2Thessz 2:1-12).

Negyedszer, a korai egyházatyák és a reformátorok is a történeti megközelítést alkalmazták. Ágoston változtatott ezen a szemléleten, amikor Isten országát a keresztény egyházzal és a millenniumot a keresztény korral feleltette meg.

Ötödször, a történeti iskola azon a feltételezésen alapszik, hogy Isten az emberi történelem évszázadain át teljesíti be a megváltási tervet. Nincs szünet Isten megváltási tevékenységében az apokaliptikus próféciák által lefestett helyzetben.

Összefoglalásként: „A hetednapos adventisták hite szerint a történeti iskola módszerével lehet a *Dániel próféta könyve* és *A jelenések könyve* próféciáit helyesen értelmezni. Ezt a módszert maga a Szentírás is alátámasztja, és a korai egyház idején is alkalmazták. Sőt, ennek a módszernek a gyakorlásával a reformátorok munkájának fontos részét is megőrzik” (Don F. Neufeld, szerk., *Seventh-day Adventist Encyclopedia* 3. köt., *Historicism*. Hagerstown, MD, 1995, Review and Herald, 2. o.).

GYAKORLATI ALKALMAZÁS

„Szükség van arra, hogy sokkal alaposabban tanulmányozzuk Isten Igéjét! Különösen *Dániel próféta könyvére* és *A jelenések könyvére* kell a korábbinál nagyobb figyelmet szentelni... Kifejezetten ezekre az utolsó napokra kapta Dániel Istentől azt a világosságot” (Ellen G. White: *Testimonies to Ministers and Gospel Workers*. 112-113. o.).

- 1) Mi az első benyomásunk *Dániel próféta könyvéről*? A profetikus kronológiáról, a lelki tanulságokkal bíró történetekről vagy Krisztusról szól? Magyarazzuk meg válaszunkat!
- 2) Hogyan kapcsolhatjuk össze ezt a három megközelítést - a profetikus kronológiát, a lelki tanulságokkal rendelkező történeteket és a Krisztus-központúságot - a saját értelmezésünkben a következő Ellen G. White idézet alapján? „A Biblia központi témája, amely körül

---

minden más összpontosul: a megváltás terve és Isten képmásának helyreállítása az ember lelkében” (Ellen G. White: *Előtted az élet. Nevelés.* Budapest, 1992, Advent Kiadó, 123. o.).

- 3) Milyen képet alkotunk Istenről az apokaliptikus prófécia fenti meghatározása alapján? Mennyiben változtatja meg ez a vele való kapcsolatunkról alkotott képünket?

ÚJ ÉVI CSODA

Maria Bachvarova (73) - Bulgária

Bulgária fővárosának, Szófiának az egyik gyülekezetében három idősebb hölgy elhatározta, hogy szilveszter éjjel imádkozni fognak 23.30-kor és 0.15-kor. A megbeszélte időben Maria Bachvarova átment a másik szobába imádkozni.

Imádkozott a férjéért és a fiáért, meg a testvééréért, Nikolaiért (66), aki egy jólelkű, becsületes férfi. Korábban sikeres üzletember volt, de a vállalkozása tönkrement, majd a felsége is elhagyta. Maria hosszasan imádkozott Nikolaiért. Őt is meghívta hozzájuk aznap estére, de a testvére csak másnap jött el, amikor is egy különös történetet mesélt el.

Szilveszter éjszaka bement dolgozni az egyik építkezésre, mint biztonsági őr, de mivel a kollegája valamiért bent akart maradni akkor éjjel, elhatározta, hogy mégis elfogadja a nővére meghívását. El is indult hozzájuk. 10:30-kor ért a villamosmegállóba, de két órán át hiába várt a villamosra. Akkor egy újonnan épült, többemeletes háznak az ablakából egy férfi és egy asszony kiszólt, meghívták magukhoz. Nikolai egy igen szépen berendezett lakásba lépett be. Leültették, nagyon finom vacsorával kínálták, majd Nikolai kedvenc macedón dalait hallgatták, együtt énekeltek. Rendkívül jól érezte magát, mintha visszacsöppent volna a régi szép időkbe. Reggel a vendéglátók felébresztették Nikoláit, taxit hívtak neki, ki is fizették, sőt egy kedves ajándékot is kapott tőlük.

„Isten gondodat viselte” - mondta Maria Nikolainak, amikor másnap meghallotta, hogy mi történt. Az asszony adott a testvérének egy Bibliát és egy adventista könyvet: „Add ezt nekik oda a nevemben” - mondta.

Azonban Nikolai néhány nap múlva visszahozta a könyveket. „Furcsa dolog történt! Visszamentem abba a házba villamosmegállónál, de a lakás még nem készült el. Senki nem lakik ott!”

A különös eset után Nikolai járni kezdett a gyülekezetbe Mariával. Isten meghallgatja a családtagjainkért mondott imáinkat, és alkalmanként különös módon válaszol azokra!

Jeruzsálemről Babilonig

A tanulmány rövid áttekintése

ALAPIGE: Dán 1:17

TANULMÁNYOZOTT IGESZAKASZOK: 1Mózes 39; Eszter 4-5; Dániel 1

Bevezetés: Dániel 1. fejezete előkészíti a terepet ahhoz, ami a könyvben történik és bevezeti a főbb témáit. Isten emelkedik ki fő szereplőként, aki királyok és földi birodalmak fölött uralkodik, segíti a népét, amikor idegen földön élnek. A foglyok sokasága között négy fiatal férfi korábban nem látott bölcsességgel forgolódik a babiloni udvar bonyolult viszonyai között. Eltökélik magukban, hogy hűségesek maradnak atyáik Istenéhez.

A TANULMÁNY TÉMÁI:

Az e heti tanulmány három fő témára összpontosít.

- 1) **Dániel próféta könyvének szövegkörnyezete.** Isten kezében van az irányítás, még a fogság tragikus esetén is. A száműzetésre nem mint váratlan eseményre kerül sor, ami Babilon hatalma miatt következik be, hanem annak az ítéletének a beteljesüléseként, amit a bűneit nem bánó népe miatt már régebben bejelentett Isten.
- 2) **Dániel tanulmányai.** Dániel és társai, mialatt a tanulmányaikat folytatták, úgy döntöttek, hogy ellenállnak a birodalmi átnevelésnek. Bár úgy tűnhetett volna, hogy Isten csatát vesztett a pogány istenségekkel szemben, ezek a fiatalok hűségesek maradtak Isten Igéjéhez és aszerint cselekedtek.
- 3) **Dániel bölcsessége.** Dánielnek és a barátainak az egyik fontos jellemvonása a bölcsesség volt. Ez az értelmi bölcsességnél vagy tudásnál többre utal. Istentől kapott képességet jelöl, amivel az Ő szemszögéből figyelték az életet.

Gyakorlati alkalmazás: Bár megmagyarázhatatlan és nehéz körülmények övezhetik az életünket, mindent kézben tart Isten, akit szolgálunk,

és még a rosszat is jóra tudja fordítani. A világnézetünk - ami a benső gondolatainkból és a meggyőződésünkéből alakul ki, amelyek befolyásolják az Istenről és úgy általában a valóságról alkotott képünket - nagyon fontos eszköz, ennek segítségével tájékozódunk az életben. Legyen a Szentírás a világnézetünk forrása és alapja, ahogy Dániel számára is az volt!

Kommentár

1) Dániel próféta könyvének szövegkörnyezete. A fogságra nem váratlan eseményként került sor, amit Babilon ereje, vagy Isten önkényes döntése idézett volna elő. Számos próféta már figyelmeztette Isten népét arra, hogy hacsak nem térnek meg a bűneikből és nem térnek vissza a szövetséghez, akkor idegen erők által bünteti majd őket az Úr, amelyek elpusztítják a templomot és idegen földre viszik fogságba az embereket. Jeremiás próféta is, aki azokban az időkben profétált, arra buzdította a júdeai királyi udvart, hogy vessék magukat Babilon igája alá, mert ez Isten akarata. Sok figyelmen kívül hagyott intés után Nabukodonozor felment Jeruzsálembe és a Babiloni Birodalom uralma alá vetette Júdeát.

Hogy jobban megérthessük Dániel és barátai tapasztalatát, emlékeznünk kell arra, hogy a fogság a nép tömeges elhurcolását jelentette a szülőföldről, amivel az éntudatukat próbálták meg lerombolni. Így akart az uralgó hatalom irányítást szerezni felettük. Elhurcolni általában a magasabb társadalmi osztályokba tartozókat, az előkelőket, a vezetőket, a gondolkodókat szokták. Csak a szegények maradhattak a hazájukban, amit azonban többnyire romba döntött a háború. Az ehhez hasonló politikai és katonai stratégiát az ókori világban gyakran alkalmazták az asszírok és a babilóniaiak. Kr. e. 722-ben az asszírok bevették Izraelt, és a lakosság nagy részét a birodalom más területeire deportálták. Júdea nem figyelt szomszédja végtetére, így később hasonló sorsa jutott.

A Biblia három jelentősebb babiloni betörést és elhurcolást jegyez fel Júdeába. Az elsőre Kr. e. 605-ben került sor, amikor Nabukodonozor Júdea ellen vonult, miután Karkemisnél legyőzte az egyiptomiakat. Néhány foglyot magával vitt, akik között volt Dániel a három barátjával. Kr. e. 597-ben Nabukodonozor másodjára igázta le Júdeát, mivel Jójákim politikai manőverekkel akart szövetségre lépni Egyiptommal, ezért a babi-

loni uralkodó a lakosság egy másik részét is fogságba vitte. Ezékiel próféta és Jójákin király, röviddel a hódítás előtt meghalt Jójákim fia szintén az elhurcoltak között volt. Nabukodonozor Sedékiást (Jójákin nagybátyját) helyezte a trónra, így akarta biztosítani a Babilonhoz való hűségét. Csakhogy Jeremiás folytonos dorgálása ellenére az új király is egyiptomi segítséget keresett a babiloni uralommal szemben. Végül Nabukodonozor elvesztette a türelmét és Kr. e. 586-ben Júdea ellen vonult. Ez alkalommal a földig rombolták Jeruzsálemet, benne a templomot is, majd Babilonba hurcolták a lakosság egy újabb részét.

2) Dániel tanulmányai. Hasznos lehet, ha elgondolkozunk a babiloni oktatási rendszeren. Így elképzélhetjük, hogy milyen tárgyakat kellett a héber foglyoknak megtanulni és milyen világnézettel szembesültek.

Az oktatási rendszer első szintjén a babilóniaiak két fő nyelvét tanították: az arámot, ami a kor nemzetközi nyelvévé kezdett válni és az akkádot, azt az írott nyelvet, amelyen a birodalom vallási és kulturális hagyományait közvetítették. Az akkád nyelvhez több száz karakterből álló, bonyolult ékírásos rendszert kellett elsajátítani. Az első szakaszban olyan szövegeket tanulmányoztak, amelyeknek a történeteit a babiloni fiatalok gyerekkoruk óta ismerték, így például Gilgames, Szarukkín vagy Narám-Szín legendáit.

A második szakaszban a tanulókat még több szöveggel ismertették meg. Ennek az volt a célja, hogy fejlesszék az irodalmi képességeiket és kialakítsák a babiloni világnézetüket. Az egyik szerző így jellemezte a második szintet: „Tehát kettős célja volt: a tanulók elméjét a főváros teológiai és politikai ideológiájának áramlataival töltötte meg, és előkészítette őket fiatal *āšīpuk*ként eltöltött tanoncidejűkre, amiről a szerző jelzéseiből tudjuk, hogy sok kezdő írnok töltötte be azt a tisztséget. Az irodalommal való foglalkozás tekintetében elmondhatjuk, hogy az első szakaszra jellemző történetmondást komolyabb tárgyak váltották fel, amelyek rögzítették a világnézetet és segítettek elsajátítani a gyakorlati képességeket” (A. R. George: *The Babylonian Gilgamesh Epic*. Oxford, 2005, Oxford University Press, 1:36).

Nem ismerjük a Dánielnek és a barátainak kirendelt tananyagot, ám a fenti leírás képet ad arról, hogy milyen volt az oktatás a korabeli

Babilonban. A Dánielre és a társaira kényszerített oktatási program ugyanolyan megerőltető lehetett, mint az, amit a fentiekben ismertettek. Dániel és a barátai remekeltek a babiloni egyetem által hirdetett minden bölcsességben és ismeretben!

3) Dániel bölcsessége. Dánielnek és a társainak egyik fontos jellemzője, hogy bölcssek voltak. Miközben Dániel megpróbált a babiloni tanulmányok kihívásai között eligazodni, felülmúlhatatlan tapintattal és bölcsességgel járt el, különösen az étkezéssel kapcsolatban, hogy ne kelljen a király asztaláról enniük. Ezután tízszer bölcsőbbnek találták őket Babilon összes bölcsénél. A könyv vége említi azokat, akik értelmesek és bölcssek, akiket a gonosz erők üldözni fognak, de végül győztesként kerülnek ki (Dán 11:33, 35; 12:3). Hogy jobban értékeljük *Dániel próféta könyvében* a bölcsesség témáját, segíthet, ha megnézzük, hogyan foglalkozik ezzel másutt a Biblia.

A bölcsesség gondolata az egyik leglenyűgözőbb bibliai téma. A Szentírás egyes jelentősebb szakaszait bölcsességirodalomként fémjelzik. Jób, a Példabeszédek és a *Prédikátor könyve az Énekek énekével* és számos zsoltárral együtt ilyen írásnak számít. A bölcsesetek gyakran nagy hangsúlyt fektettek az Isten törvénye iránti engedelmességre, ami általában jó életet eredményezett. A bölcsélet főként nem *Mózes második könyvére* vagy egyéb nagyobb eseményre építi az üzenetét, hanem gyakran hivatkozik vagy tesz utalást a teremtésre. Isten a Teremtő, aki olyan törvényeket hozott, amelyek irányítják a világmindenséget és a társadalmat. Így nagyobb valószínűséggel veszik körül Isten áldásai azokat, akik az Ő törvénye szerint élnek. *Jób könyve* azt mutatja, hogy e szabály alól vannak kivételek. A kivétel azonban csak erősíti a szabályt: Jób végül visszakapja gazdag és boldog életét.

Dániel bölcs emberként áll előttünk, de elsősorban nem azért, mert elsajátította a bonyolult babiloni nyelvet és megismerte irodalmát. Inkább azért hívhatjuk őt bölcsnek, mert hűséges volt az Úrhoz. Teológiai meggyőződése miatt tiltakozott a királyi menü ellen, választotta a zöldségféléket és a vizet, annak az étrendnek az alapján, amit Isten a teremtésnél rendelt el. Nem csupán szorgalommal és önuralommal lett bölcs, Istentől kapott bölcsesség volt az, amit tanúsított hite és bizalma elismeréseként kapott. Ez a bölcsesség többet jelentett a bonyolult

---

egyetemi tananyag ismereténél, képessé tette Dánielt arra, hogy álmokat fejtsen meg és megértse Istennek az emberi történelemre vonatkozó, átfogó tervét.

GYAKORLATI ALKALMAZÁS

- 1) *Dániel próféta könyvében* az Úr engedi, hogy egy idegen nemzet leigázza a népét és feldúlja a templomát. Mit tudhatunk meg Isten jelleméről ez alapján az esemény alapján?
- 2) Mennyiben hasonlít Dániel helyzete a babiloni udvarban József egyiptomi és Eszter perzsa körülményeire? Ha megtehetnénk, kinek a helyzetét választanánk?
- 3) Az e heti tanulmányunk lehetőséget kínál az önvizsgálatra. Kérjük meg a csoport tagjait, hogy gondolkodjanak el a következőkön! Dániel vagy a barátai helyében:
  - Hogyan gondolnánk Istenre, aki engedte, hogy egy idegen hadsereg elfoglalja az országunkat, elpusztítsa a kultúránkat és idegen földre hurcoljon minket?
  - Mit tennénk, ha magas tisztséget kínálnának fel nekünk az udvarban, amennyiben ünnepeinkben veszünk részt és elfogadjuk a felkínált ételeket és italokat?
  - A saját földünkön, a saját népünk között, vagy pedig idegenek között, egy távoli országban nehezebb engedelmessé válni az Úrnak? Magyarazzuk meg!
  - Hogyan alakíthatunk ki olyan világnézetet, ami tisztánlátást ad, hogy felmérhessük a körülöttünk lévő kultúrát és elkerüljük annak csapdait?
  - Dánielhez képest én hogyan viszonyulok egy olyan helyzethez, amikor a szombatünnepléssel, a munkában tanúsított becsületességgel, a nem-keresztény/nem-adventista barátokkal stb. való kapcsolatos kihívásokkal szembesülök?

CSODA GYÜLEKEZET

Stoyan Petkov (48) - Bulgária

Stoyan Petkov lelkész két évig imádkozott egy új gyülekezeti épületért Szófiában, Bulgária fővárosában, miközben nem is tudott arról, hogy a világszéles egyház vezetői már eldöntötték: az a gyülekezet kapja meg 2020 1. negyedévében a 13. szombati adomány egy részét.

A következő történt. 2015-ben lett Stoyan a nyugat-szófiai adventista gyülekezet lelkésze. A közösség akkoriban még egy evangélikus gyülekezet helyiségeit bérelte a belvárosban. Tulajdonképpen minden rendben is volt, csak a gyülekezet hétköznap nem vehette igénybe a helyiségeket, így nem tudtak igazán gyülekezetként élni. Stoyan hónapokon át imádkozott a gyülekezettel, járták a környéket, megoldást kerestek, de semmit nem találtak. 2017-ben, amikor még kórusuk sem volt, elhatározták, hogy húsvéti koncertet tartanak a fiatalokkal. Erre az alkalomra Stoyan kibérelt egy 50 fős termet, csakhogy húsvét előtt egy nappal szóltak neki, hogy a termet mégsem vehetik bérbe. A lelkész szomorúan, imádkozva rötta az utcákat. Egy épületben több használaton kívüli üzlethelyiséget talált, és arra gondolt, hogy valamelyiket bérbe vehetnék. A tulajdonos nem nagyon akarta vallásos célra kiadni a helyiségét, de aztán mégis ráállt.

A koncert nagyszerűen sikerült. A tulajdonos látta, hogy szépen kitararítottak és nem is voltak hangosak, amitől korábban tartott. Amikor megtudta, hogy a gyülekezet állandó bérleményt keres, üzletet ajánlott nekik. Javasolta, hogy nyissanak össze két helyiséget, úgy nagyobb termet nyerhetnek, egy harmadik helyiség pedig a gyerekeknek lenne jó egyéb foglalkozásokra. A három üzletért még kevesebbet is kellett fizetni, mint a korábbi helyükért.

Megegyeztek. Kibérelték a tulajdonos többi kiadó üzletét is, aki azt érezte, hogy nem járt rosszul anyagilag.

A gyülekezet így már tarthatott gyermekprogramokat, főzőtanfolyamokat. Az első évben öten megkeresztelkedtek. Persze Stoyan tudta, hogy a bérleti díjak emelkedni fognak. Hamarosan a közösség létszáma 120 lett, megtelt a bérelt helyiség. Ekkor értesült a lelkész arról, hogy 2020 1. negyedévében a 13. szombati adomány egy részét éppen az ő gyülekezete kapja meg. „Ezt csak a Gondviselés tudja így rendezni! - jegyezte meg Stoyan lelkész. - Az Úr már akkor lépett, amikor még csak a húsvéti koncertet terveztük.”

A titoktól a kijelentésig

A tanulmány rövid áttekintése

ALAPIGE: Dán 2:20

TANULMÁNYOZOTT IGESZAKASZOK: Ézsaiás 41:26; 46:8-10;
Dániel 2

Bevezetés: *Dániel próféta könyve* 2. fejezetének próféciája körképszerű áttekintést ad a történelemtől a Babiloni Birodalomtól a világ végéig. Ezt a különösen fontos profetikus álmod nem Dánielnek vagy más próféta-nak adta az Úr, hanem egy pogány királynak. Isten időnként különös módon cselekszik! Beleavatkozik a világ történelmének monumentális jeleneteibe és irányítja azokat, miközben figyel a gyermekei személyes gondjaira és helyzetére is.

A TANULMÁNY TÉMÁI:

- 1) **Az álom alkalmá.** Isten nem sokkal azután adta Nabukodonozornak az álmod, hogy Babilon trónjára lépett. A király abban az időben a hatalma megerősítéséért küzdött.
- 2) **Az álom jelentősége.** Isten az álom képviselőjén keresztül mutatta meg a királynak, hogy idővel az összes birodalom eltűnik és átadja helyét Isten örök országának.
- 1) **Az álom kiterjedése.** Az álmod nagyléptékű áttekintést nyújt a történelemtől a Babiloni Birodalomtól kezdve a világ végéig. Ebből kiténik, hogy Isten az egyetlen Úr a világi hatalmak fölött.

Gyakorlati alkalmazás: Az álmod jelentős része azt hangsúlyozza, hogy rábízhatjuk Istenre az életünket. Ő a bölcsesség és a hatalom igazi forrása. Válaszolt a próféta imájára és feltárta előtte az álmod tartalmát és a magyarázatát. Bátran imádkozhatjuk és szolgálhatjuk Őt!

Kommentár

1) Az álom alkalma. Nabukodonozor az uralkodása 2. évében (Kr. e. 603) kapta az álmot. Ez az idő kronológiai nehézséget okoz, amiről itt szólnunk kell.

Dániel próféta könyve 1. fejezetéből megtudjuk, hogy Nabukodonozor az uralkodása 1. évében hódította meg Júdeát. Abban az időben vitte Dánielt és társait Babilonba. Azt is látjuk, hogy a négy júdeai fogoly tanulási ideje három évig tartott. A könyv 2. fejezete elmondja, hogy a király Dánielt „*Babilon város kormányzójává és a babiloni bölcsék előljárójává tette*” (Dán 2:48, RÚF). Első ránézésre úgy tűnik, hogy a próféta Nabukodonozor 2. évében már befejezte hároméves képzését, amit a király 1. évében kezdett meg. A legjobb megoldás, ha az 1. fejezetben említett 1. évet Nabukodonozor „trónra lépési” évének vesszük, amint azt az alábbi táblázat is mutatja:

Dániel képzése	Nabukodonozor uralma
A babiloni fogság első éve	A trónra lépés éve (Júdea meghódítása)
Második év	Első uralkodási év
Harmadik év	Második uralkodási év

Ez a táblázat rávilágít, hogy Nabukodonozor első, királyként eltöltött éve a hatalomra jutása évének számít. Ez megfelel Dániel fogsága első évének. A király éppen ekkor lépett trónra. Ahogy az általában lenni szokott, az új uralkodónak meg kellett szilárdítania a hatalmát, biztosítania kellett, hogy nem áll vetélytárs az útjában és a hűbéres királyok az irányítása alatt maradtak. Végtére is a hatalmváltás hasonló időszakokban valószínűbb lehetett, hogy lázadások és felkelések törnek ki. Ezért Nabukodonozor a 2. évében több katonai hadjáratban vett részt, hogy megerősítse a hatalmát.

Nem csoda, hogy ilyen körülmények között felzaklatta a királyt az álom. Az álmok katasztrófákat, összeesküvéseket és végső soron a király halálát jelezhetnék előre. A babilóniaiak komolyan vették az álmokat. Hatalmas könyvgyűjteményeket állítottak össze, amelyek az álmok

magyarázatának precíz módszereit tartalmazták és szakértők egész testületét gyűjtötték össze. Ahogy az egyik kommentátor megjegyezte: „az ókori Közel-Keleten a bölcsek a kor tudományos és vallási vezetői voltak. Ahogy Berossus *History of Babylonia* c. írása is megjegyzi, a mezopotámiaiak úgy hitték, hogy az istenek megajándékozták az embert tudással, de azért nem adtak meg mindent. Az isteni tudás hozzáférhetetlen maradt, csak titkosított üzenetek voltak, amelyekhez a bölcsek szakértelmére volt szükség. Ha komolyan vehetjük Enmeduranki beszámolóját, a mezopotámiaiak hite szerint a bölcsek csak azért voltak képesek megfejteni az üzeneteket, mert az istenek megadták nekik a megoldásokat” (Wendy Widder: *Daniel. Story of God Commentary*. 20, Grand Rapids, 2016, Zondervan, 47. o.).

Ám ebben az esetben egyetlen szakértő sem tudta megfejteni az álmot, mert a király nem emlékezett rá. Ha a babiloni szakértők elmondanák a királynak az álmát, akkor megbízhatna a magyarázatukban. Csakhogy ők nem voltak képesek megmondani az álmát, így haragjában a király mindannyiuk kivégzését elrendelte.

2) Az álom jelentősége. A különféle fémekből álló szobor a világbirodalmak egymást követő sorrendjét mutatta Babilonnal kezdődően, majd Isten örök országának megalapításával ért véget. A fémek értéke csökken, de az erőssége nő fentről lefelé haladva (kivéve a lábfejét), ami mindegyik későbbi birodalom értékének romlását jelölheti. Ahogy Ellen G. White magyarázta:

„Babilon végül összeomlott, darabokra hullott és semmivé lett, mert uralkodóik jólétükben azt gondolták, hogy nem függnek Istentől, és országuk dicsőségét emberi eredménynek tulajdonították. A Méd-Perzsa Birodalmat a menny azért sújtotta haragjával, mert Isten törvényét lábbal tiporta. Az Úr félelme nem talált helyet a nép többségének szívében. Elharapódzott a gonoszság, istenkáromlás és romlottság. Az utána következő birodalmak még becstelenebbek, még erkölcstelenebbek voltak, és erkölcsi értékük mértéke egyre mélyebbre süllyedt” (Ellen G. White: *Proféták és királyok*. Budapest, 1995, Advent Kiadó, 301. o.).

Ahogy a magyarázat is egyértelművé teszi, mindegyik királyság véget fog érni, újabb hatalom követi majd azokat, amíg a kő porrá nem zúzza

a szobrot és be nem tölti a földet. Méltósága és ereje ellenére az állókép nem maradhatott meg sokáig, elvégre a lába az egymással össze nem legyedő agyag és vas megbizhatatlan alapja volt.

Isten az álomban egy ismerős képet mutatott a királynak. A nagy szobrok ismerős jelenségnek számítottak az ókorban, általában isteneket jelképeztek. Ráadásul már Nabukodonozor előtt legalább egy évszázaddal vagy még korábban is elterjedt volt, hogy különböző fémekkel eltérő történelmi korokat jelképeztek, mint ahogy Hésziodosz (Kr. e. 700 körül) is tette. Tehát az Úr a király számára ismerős képvilággal olyan üzenetet közvetített, amit Nabukodonozor egyáltalán nem ismert. Ebben az értelemben fel kell figyelnünk arra, hogy az álom egyik részének teljesen újnak kellett lennie Nabukodonozor számára, mert a Biblián kívül máshol nem találunk rá utalást: a szobrot szétzúzó kő majd hegygé válik és betölti az egész földet.

A kő és a hegy olyan szakaszokat idéz a Biblia más részeiből, amelyek a hegyek fölé emelkedő templomhegyet jelképezik (Ézs 2:2-3). Ézs 11:9 Isten szent hegyére utal, a földre, amit betölt az Úr ismerete. Ézs 6:3 versében az egész föld megtelik a dicsőségével. Isten egyik közkedvelt megjelölése végig *A zsoltárok könyvében* a „kőszikla” vagy az „én kősziklám” (Zsolt 18:3, 32, 47; 19:15; 28:1; 31:3-4; 42:10; 62:3, 7-8; 71:3; 78:35; 89:27; 92:16; 94:22; 95:1; 144:1). Lehet, hogy Nabukodonozor nem értette ennek az álomnak az összes következményét, de aki csak ismeri a Szentírást, az a követ Isten örök uralmával hozza összefüggésbe.

3) Az álom kiterjedése. Először is az álom nagy vonalakban ábrázolja a történelem menetét a Babiloni Birodalomtól kezdve a világ végéig. Egy pogány király kapta az álmot, amivel a királyok Királya jelezte, hogy minden emberi birodalom fölött Ő uralkodik. Nabukodonozor az álom és annak Dániel általi, későbbi magyarázata által gyors képzést kapott a történelem filozófiájáról.

Másodszor, Isten az álom magyarázatát Dánielnek adta meg. Noha a babilóniaiak képzettek voltak az álomfejtésben, sőt „tudományos írásuk” is volt erről, mégis képtelenek bizonyultak arra, hogy a rejtély megfejtésének egyetlen forrásához forduljanak.

Harmadszor, ha a szobor a világ birodalmait és hatalmi rendszereit jelöli, az a benyomásunk, hogy ezek közül még sok minden fennáll. Viszont ha az állóképre, mint a világbirodalmak egymás utáni sorára tekintünk, felismerhetjük, hogy a vég idején élünk. Persze a végső események időrendiségétől függetlenül abban a bizonyosságban élhetünk, hogy a kő el fog érkezni!

Negyedszer, az álmot Dániel imájával összhangban kell értelmezni. A próféta imádsága ennek a fejezetnek a csúcspontja, és az adja Isten bölcsességéről és hatalmáról a legfontosabb teológiai állítást (Dán 2:20-22).

GYAKORLATI ALKALMAZÁS

- 1) Közölt már Isten velünk valamit álomban? Ha éjszaka álmodunk valamit, azt általában hogyan értelmezzük? Aggodalom, lelki zavar hatásaként, rendes agyi tevékenységként, vagy Istentől jövő üzenetként vesszük? Honnan tudjuk, ha egy álom Istentől származik?
- 2) Isten olyan képekkel mutatta meg Nabukodonozornak az álmot, ami ismerős volt neki, hogy valami ismeretlent fedhessen fel előtte. Mit tudhatunk meg a tanításnak ebből a módszeréből, miközben másoknak beszélünk az evangéliumról?
- 3) Az e heti tanulmányunk lehetőséget kínál az önvizsgálatra. Kérjük meg az osztály tagjait, hogy gondolkodjanak el a következőkön! Dániel vagy egyik barátja helyében:
  - Hogyan lehetne nekünk is olyan nyugodt és határozott a lelkiállapotunk, mint Dánielnek, amikor Isten elé tárta az ügyét? Bennünk is van olyan küldetésstudat, amit Dánielnél és a társainál látunk, miközben a kötelességüket teljesítették Babilon politikai életében?
  - Rábízhatjuk Istenre a személyes életünk minden körülményét? Felismerjük, hogy szükségünk van az Ő hatalmára, illetve bölcsességére a nagyobb és kisebb gondjaink megoldásához? Indokoljuk meg a válaszunkat!
  - Milyen kihívásokkal nézünk most szembe, amelyekhez szükségünk van az isteni bölcsességre, ami Dánielnek is segített megfeleteni a király álmát? Bízunk Istenben, hogy nekünk is tud ilyen bölcsességet adni? Miért, vagy miért nem?
  - Hogyan segít ez az álom reménnyel megélni a keresztyény életünket?

A KEDVES IDEGEN

Jivko Grushev (69) - Bulgária

A 69 éves nyugalmazott professzor, táskájában A nagy küzdelem című könyv utolsó három példányával megállt a Bulgáriai Rendőr Akadémia épülete előtt.

Arra gondolt, hogy a három könyvet eljuttatja az erősen őrzött épület parancsnokához. Nehéz hete volt Jivko Grushevnek, aki 100 könyvet vitt el a szófiai egyetemekre. Amikor az akadémia főkapujához ért és az örökhöz közeledett, egy fekete limuzin hajtott ki a kapun.

Jivko köszöntötte az őrt, és mondta, hogy a parancsnokhoz jött.

„A parancsnok úr éppen most ment el a kocsival” - felelte az őr.

„Akkor szeretnék beszélni a titkárnőjével” - mondta Jivko.

„Milyen ügyben?”

„Egy adományról lenne szó” - válaszolta Jivko azonnal.

Az őr feljegyezte a személyes adatait és beengedte a kapun. Jivko elindult. Ahol egy órnek kellett volna állnia, ott üres volt az üvegfülke, így továbbment. Az épületben néhány rendőr beszélgetett, akiktől útmutatást kért.

„Arra menjen” - mutatott nyersen egy rendőr az épületből kifelé. Jivko elhaladt az üvegfülke mellett, de nem lépett ki az épületből. „Uram, a Te világosságodat hoztam ide, kérlek, segíts!” - imádkozott magában.

Éppen akkor egy fiatal rendőr jött le a szürke márvány lépcsőn. Finom anyagú, elegáns egyenruháján nem volt váll-lap. Kedvesen nézett Jivkora, mintha azt mondaná: „Várjon egy pillanatot!” A férfi odalépett a rendőrökhöz, valamit beszélt velük, majd gyorsan elment Jivko mellett, és mintha a tekintetével azt közölte volna: „Rendben lesz!” Kilépett az épületből. A barátságtalan rendőr az üvegfülkénél megkérdezte: „A titkárnő irodájába szeretne menni?” Felírta Jivko adatait, majd a titkárnő irodájáig kísérte a férfit, beengedte és becsukta mögötte az ajtót.

Jivko bemutatkozott a titkárnőnek és elmondta, hogy a három könyv ajándék a parancsnoknak és két helyettesének.

Nem sokkal később hálás szívvel távozott az épületből. Úgy érzi, hogy egy angyal volt az elegáns rendőr, aki éppen a kellő pillanatban érkezett, hogy segítsen.

A kemencétől a palotáig

A tanulmány rövid áttekintése

ALAPIGE: Dán 3:17-18

TANULMÁNYOZOTT IGESZAKASZOK: 2Mózes 20:3-6; 5Mózes 6:4; Dániel 3:1-30; 1Korinthus 15:12-26; Zsidók 11; Jelenések 13:11-18

Bevezetés: Dániel barátainak múltbeli esete konkrét példa arra, hogy milyen az, ha az Isten iránti hűség miatt nyomás alá kerül az ember.

A TANULMÁNY TÉMÁI:

- 1) **Isten tisztelete.** Ebben a történetben az istentisztelet a legfontosabb kérdés, ami kockán forog. Nabukodonozor minden bizonnyal nem követelt kizárólagos imádatot. A három héber fiatal tovább tisztelhetne volna Istenét, Jahvét. Ha leborultak volna a szobor előtt, megkímélték volna magukat a bajtól.
- 2) **Hűség.** A három héber fiatal a mély meggyőződése miatt nem tehetett olyan gesztust, ami ellentmondott volna a hitüknek. Világosan látták, hogy bizonyos tettek komoly következményekkel járnak.
- 3) **Szabadulás.** A három fogoly kétségkívül bízott abban, hogy Isten képes megmenteni őket a tűzből, a szabadulásukban mégsem voltak biztosak. Erre a „*ha nem*” (Dán 3:18) kifejezés mutat rá. Ám inkább a halált választották, minthogy kompromisszumot kössenek az Istenhez való hűségük terén.

Gyakorlati alkalmazás: Az életünk során mindannyian kerülünk olyan helyzetbe, amikor határozottan ki kell nyilvánítanunk, hogy végső soron kihez vagy mihez vagyunk hűségesek. A tüzes kemence történetéből nem az a legfőbb tanulság, hogy a három héber férfi megmenekült. A fő üzenet inkább az, hogy az Úr megerősítette őket, nem féltek a haláltól és velük együtt járt a tűzben.

Kommentár

1) Isten tisztelete. Úgy tűnik, hogy Nabukodonozor elég jól megértette a több fémből álló szobor álmának üzenetét. Ő viszont nem csupán az arany fej akart lenni, azt akarta, hogy tetőtől talpig az ő királysága legyen a szobor. A célja érdekében a Teremtő jellemvonásait akarta bitorolni. Amikor tehát „képet” állított (héberül: *tselem*), a király ironikus módon utánozni próbálta Isten tettét, azt, hogy az embert a maga képére (*tselem*) teremtette (1Móz 1:26-27). Nabukodonozor gőgösen szobrot állított, de nem egyszerű művészi alkotásként, hanem imádatot is követelt a számára.

A három fogoly ellen az volt a vád, hogy nem imádták az arany szobrot és nem szolgáltak Nabukodonozor isteneinek (Dán 3:12, 14). Az „istenek” többes száma arra enged következtetni, hogy az állókép a babiloni „istenek” jelképe lehetett, nem csupán egy istenségé. A mérete (60 x 6 sing) a babiloni hatvanas számrendszert idézi, szemben az Egyiptomban használt tízes számrendszerrel. Sőt az arányai (10:1) arra utalnak, hogy nem követte az emberi alak szokásos arányait (5:1 vagy 6:1). Amennyiben az állóképnek nem volt nagy talapzata, akkor hatalmas oszlop vagy domborműves kő lehetett, és talán csak részben faragták ki.

Talán a király a kormányzóknak, minisztereknek stb. a birodalom programja és ideológiája melletti szövetségét akarta biztosítani ezzel a liturgikus eseménnyel. Az ókori világban a vallás és a politika szorosan összefüggött. Így a hazaszeretetet a nemzeti istenek imádatával lehetett kifejezni. Tehát az, hogy a három fogoly nem imádták az arany szobrot, nemcsak vallási különbséget jelzett, hanem Babilon politikai és vallási ideológiájának az elvetését is. A héber foglyok semmi szín alatt nem akarták a birodalomnak megadni azt, ami egyedül Istent illeti.

2) Hűség. Mózes a bálványimádat elleni figyelmeztetésében arra emlékeztette az izraelitákat, hogy „Izrael imádatára egyedül Isten méltó, aki kihozta őket »Egyiptomból, a vaskohóból«, és az örökösivé tette őket (5Móz 4:20, RUF; lásd még 1Kir 8:51; Jer 11:4). Kérte a népet, hogy tartsák meg a szövetséget és ne készítsenek maguknak semmilyen bálványt. A második emlékeztetőben azt mondta, hogy azért ne engedjenek a bálványimádat csábításának, mert az Istenük »*emészto tűz, féltőn szerető*

Isten» (5Móz 4:24). Mivel Mózes betekintetett Izrael jövőjébe, ezért mondta, hogy ha (és amikor) bálványokat kezdenek imádni, Isten kiúzi őket az ígéret földjéről olyan földre, ahol a bálványimádás mindennapos dolog. Amennyiben a nép visszatér és egyedül Istennek engedelmeskedik, az Úr nem hagyja el, nem törli el őket. Megemlékezik majd a szövetségéről. Kimentette őket az egyiptomi fogság kemencéjéből, hogy a sajátjaként gondoskodjon róluk. Cserébe hűséges és kizárólagos imádatot kért tőlük” (Wendy Widder: *Daniel*. Grand Rapids, MI, 2016, Zondervan, 65. o.).

A héber foglyok nem próbáltak az igaz Isten iránti elköteleződésük ellen érvelni. Egyszerűen érvelhettek volna, hogy ne kerüljenek összetűzésbe a királlyal: „Hajtsuk meg magunkat a szobor előtt, de a szívünkben maradjunk hűségesek Istenhez! Kit érdekel, ha leborulunk?” Azonban nem így tettek. Említésre méltó, hogy a Közel-Kelet politeista környezetében egyetlen istenség sem követelt kizárólagos hűséget. Lehetett valaki Márduk követője, de imádhatta mellette akár Istárt is. A fogság előtt sok Izraelita beleesett ebbe a csapdába. Imádták az Urat, ugyanakkor Baálnak és más istenségeknek is áldoztak, akikről úgy tartották, hogy az életük egyes területén jobban segíthetnek nekik. Egyedül a héberök szövetségi Istene követelte meg a követői kizárólagos imádatát (2Móz 20:3-5; 5Móz 6:4). A héber foglyok pedig ennek a követelménynek megfelelően cselekedtek.

3) Szabadulás. A három héber fogoly szabadulása egyáltalán nem a király jóindulatából történt. Isten természetfeletti közbelépése mentette meg őket. A kemencét „*hétzerte jobban*” (Dán 3:19, RÚF) befűtötték, ami a legnagyobb hőfokot jelképezheti. A király valószínűleg biztosítani akarta, hogy senki ne meneküljön meg a tűztől. Mintha ki akarta volna nyilvánítani, hogy mi az ára a hatalma megkérdőjelezésének. Mellesleg Jeremiás megemlíti, hogy Nabukodonozor két hamis prófétát „*tűzzel égetett meg*” (Jer 29:21-22).

Bár a három zsidó férfi szilárdan hitte, hogy Isten képes őket megvédeni, azt is tudták, hogy nem mindig ez történik (Dán 3:17-18). „*A zsoltárok könyvében* található siralmak is ezt tanúsítják. Dán 7:21, 23; 8:24; 11:32-35 versei egyértelművé teszik: van olyan, hogy Isten hűséges népének szenvednie kell, van, aki mártírhálált is hal. A feltámadás... és az ítélet

ígérete (Dán 12:1-4) válaszul érkezik erre a látszólagos igazságtalanságra és arra, ha valaki megkérdőjelezné Istennek a népe iránti hűségét vagy az uralmát. A halál nem korlátozza sem Isten hűségét, sem az uralmát” (E. C. Lucas: *Daniel, New Dictionary of Biblical Theology*. T. Desmond Alexander és Brian S. Rosner, szerk., Downers Grove, IL, 2000, InterVarsity Press, 235. o.).

Egy dolog még említést érdemel, ami pedig Dániel gyanús hiánya. Keresztény kommentátorok és a Talmud több feltételezéssel magyarázza a távollétét: 1) Dánielnek éppen máshol volt feladata; 2) engedélyt kapott a királytól arra, hogy távol maradjon; 3) olyan magas tisztséget foglalt el Nabukodonozor mellett, hogy senki nem mert rá panaszt tenni; 4) lehet, hogy nem kellett jelen lennie; 5) beteg lehetett; 6) már nem volt benne a kormányban; 7) Dániel jelen volt, és kicsit meghajtotta magát a szobor előtt, de az Úr nem engedte, hogy itt szerepeljen a neve a későbbi hűsége miatt; 8) Isten távol tartotta Dánielt, hogy az emberek ne mondhassák: „az ő érdeme miatt maradtak meg a barátai”; 9) Dániel azért nem jelent meg, hogy ne kelljen teljesíteni a próféciaát, mely szerint az „ő isteneiknek faragott képeit tűzzel égesd meg” (5Móz 7:25); 10) Nabukodonozor „elengedte Dánielt, nehogy az emberek azt mondják, tűzben égette meg az istenét” (lásd Peter A. Steveson: *Daniel*. Greenville, SC, 2008, Bob Jones University Press, 56. o.).

Bár egyes lehetőségek észszerűbbnek tűnnek másoknál, tény, hogy nem tudjuk, hol volt Dániel akkor. Viszont annak alapján, ahogy a Szentírás bemutatja a jellemét, biztosra vehetjük, hogy vagy nem imádta az állóképet, vagy nem volt jelen a szertartáson.

GYAKORLATI ALKALMAZÁS

- 1) Márdokeus a három héber fogolyhoz hasonlóan nem borult le Hámán előtt (Eszk 3:1-5). Az Úr e két esetben megszabadította a szolgáit, de ez nem mindig történik így. Ézsaiás és Keresztelő János a vérével pecsételte meg a hitét. Késznek érezzük magunkat, hogy a meggyőződésünk kellemetlen következményeit is vállaljuk ezeknek az eseteknek a fényében? Miért, vagy miért nem?
- 2) A foglyok korábbi tapasztalata, mind a király ételének a visszautasítása (Dániel 1. fejezet), mind Nabukodonozor álmának megfejtése (Dániel 2. fejezet) a tűzpróbára készítette fel őket. Korábban milyen

---

próbáink és eseteink voltak, amelyek a későbbi, nagyobb kihívásokra készítettek fel bennünket?

- 3) Az e heti tanulmány lehetőséget kínál az önvizsgálatra. Kérjük meg az osztály tagjait, hogy gondolkodjanak el a következőkön!
- Mi mindennek az imádatára érzünk ma kísértést? Keresztényként is mi másnak az imádatába gabalyodhatunk bele lépésről lépésre?
  - Hol húzódik a határ az Úr rendíthetetlen követése és a fanatizmus között?
  - Lehet engedményeket tenni azokkal való kapcsolatunkban, akik még nem ismerik az Urat? Ha igen, akkor miben és milyen körülmények között? Miben köthetünk vagy kell kötnünk kompromisszumot, ha egyáltalán kell? Honnan tudjuk, hogy engedményeket teszünk, vagy egyszerűen csak megfontoltak vagyunk?
  - Hajlandó lennél az életedet is kockáztatni, mert egy egyszerű dolgot nem akarsz megtenni?
  - Melyik a jobb: meghalni az igazságért, vagy elkerülni a válságot és folytatni a bizonyágtévést? Indokoljuk meg a válaszukat!

VONATOK, TEHERAUTÓK ÉS A SZOMBAT

Rosen Nakov (48) - Bulgária

A tízéves fiú csodálkozva hallgatta a lelkész történetét, amikor először járt a hetednapi adventista gyülekezetben. A lelkész egy postásról beszélt, akinek egy levél került a kezébe, amit egy kisgyerek írt a Mikulásnak, egy játékvonatot kért tőle. A postásnak nem volt gyereke, és elhatározta, hogy megveszi a kisfiúnak a játékvonatot és elviszi neki. A gyerek csillogó szemmel vette át az ajándékot.

Rosen Nakov ámulva hallgatta a kisvonatos történetet, ő is örült volna egy ilyen játéknak, amit sok más fiúhoz hasonlóan ő is szeretett. A történetre még hosszú évek múlva is emlékezett. Megismerte a gyülekezetet és rendszeresen járt, barátokat szerzett ott és Jézushoz is közelebb került.

A középiskola elvégzése után Bulgária akkori rendje szerint kétéves katonai szolgálat vagy öt évig tartó polgári szolgálat között választhatott. Megtudta, hogy egy szófiai teherautógyárban tíz adventista dolgozott, így Rosen eldöntötte, hogy az alternatív szolgálatot választja. Szívesen csatlakozott volna a gyülekezeti barátaihoz, ismerőseihez. El is ment a gyárba és jelentkezett polgári szolgálatra. A vezető megnézte a papírjait és a kismotor részleghez irányította, mert inkább oda kellett az ember. Kiderült, hogy ott is csak hétfőtől péntekig kellett dolgoznia. Ennek igen megörült, ráadásul az kevésbé olajos és könnyebb munka volt, mint a nagy teherautó motorok szerelése.

Sok munkatársával volt alkalma beszélgetni az élet komoly dolgairól, a hitről és Jézusról. Nagyon örült ezeknek a beszélgetéseknek és hiszi, hogy nem véletlenül került a kismotor részleghez. Reméli, hogy sok munkatársának segített megérteni a Biblia fontos szempontjait. Maga is sokkal komolyabban veszi a hitélet kérdéseit ezeknek a beszélgetéseknek köszönhetően.

A büszkeségtől az alázatig

A tanulmány rövid áttekintése

ALAPIGE: Dán 3:33

TANULMÁNYOZOTT IGESZAKASZOK: 2Királyok 20:1-5;
Példabeszédek 14:31; Dániel 3:31-4:34; Jónás 3:10; Filippi 2:1-11

Bevezetés: Nabukodonozornak már legalább három alkalma nyílt arra, hogy megértse, minden sikerét a héberek Istenének kell tulajdonítania. Ám mivel nem tanulta meg ezt a leckét, Isten egy utolsó lehetőséget adott neki, hogy rávegye, mi a különbség a büszkeség és az alázat között. Nabukodonozor rácsodálkozhatott az Úr jellemére.

A TANULMÁNY TÉMÁI:

- 1) **Büszkeség.** Mivel Nabukodonozor a saját érdemeire figyelt, elfelejtette Dániel Istenét, akinek köszönhette a trónját és minden egyebet.
- 2) **Alázat.** A király csak az országa elvesztése után ismerte fel, hogy Dániel Istene a hatalma forrása és fenntartója.
- 3) **Isten.** Isten úgy mutatkozik meg ebben a történetben, mint aki egyedül állít és dönt királyokat.

Gyakorlati alkalmazás: Mindenki van valami Nabukodonozorhoz hasonló. Pusztán emberi erőfeszítéssel nem győzhetjük le a büszkeséget és nem válhatunk alázatossá. Az alázat nehezen megfogható. Amint úgy gondoljuk, hogy elértük, már el is veszítettük. Jézus viszont képes erőt adni, hogy felülkerekedjünk a gőgön és alázatos életet éljünk! Minden „büszkeségre csábító kísértést a hálaadás alkalmává” tehet (Christopher J. H. Wright: *Hearing the Message of Daniel: Sustaining Faith in Today's World*. Grand Rapids, MI, 2017, Zondervan, 94. o.).

Kommentár

1) Büszkeség: Dán 3:31-4:34 szakasza Nabukodonozor személyes bizonyágtételét jegyzi fel. Az elbeszélés szerint a király felismerte, hogy a büszkesége miatt veszítette el uralkodói tisztét, majd elmondta, mivel tette Isten alázatossá. Sikerei csúcán (mintegy harminc évvel a 3. fejezet eseményei után) a király álmában egy hatalmas fát látott, ami menedéket adott a föld minden teremtményének és eltartotta őket. Majd egy menyeyei döntés következtében a fát kivágták. Ismét csak Dániel volt képes megadni a valódi magyarázatot a királynak. A pompás fa a büszke királyt jelképezte. A Szentírásban másutt is a fa és a szőlőtő gőgös királyokat és országokat jelképezhet, amelyeket Isten idővel ledönt (Ez 17:1-15; 19:10-14; 31:3-12).

Dániel remek lelkeszi érzékkel elmagyarázta, hogy a fa a királyt jelképezte. Isten eltávolítja a trónról, ha nem viszonyul másképp az alattvalóihoz (Dán 4:24). A kevélység a társadalomban általában rossz következményekhez vezet. Eljött az idő, amikor Nabukodonozornak számot kellett adnia arrogáns vezetői módszerei miatt. Nem volt lehetősége arra, hogy elkerülje rettenetes végét, kivéve, ha az elnyomás helyett igazságot gyakorolva tükrözi Isten jellemét az országa ügyeiben. A király viszont nem volt hajlandó változtatni az életén. Egy évvel később az építészeti sikereiben gyönyörködött (Dán 4:26-27), ami önmagában véve ironikus. Elvégre „Nabukodonozornak valószínűleg sosem kellett téglákkal foglalkoznia egész életében. Nem ő építette Babilont. A bűnös emberi történelem során névtelen ezrek, elnyomott rabszolgák, bevándorlók és szegények voltak azok, akiknek a verítéke árán épült fel minden egyes kérkedő civilizáció” (Christopher J. H. Wright: *Hearing the Message of Daniel: Sustaining Faith in Today's World*. Grand Rapids, MI, 2017, Zondervan, 101. o.).

A királyt abban a pillanatban egy mentális betegség sújtotta, talán a zoantrópia vagy a likantrópia nevű rendellenesség, aminek a hatása alatt az illető állatnak képzele magát és akként is viselkedik. Nabukodonozornak hét évig kellett a mező vadjai között élnie. Így az, aki magát istennek tartotta, kevesebbé vált az embernél. Ahogy a Szentírás mondja: „Az összeomlást gőg előzi meg, a bukást pedig felfuvalkodottság” (Péld 16:18, RÚF).

2) Alázat. Nabukodonozor megtanulta az Istentől kapott leckét. A vadak között eltöltött hét év után a király hozzáállása merőben megváltozott: „én, Nabukodonozor, szemeimet az égre emelém” (Dán 4:31). Ez a felfelé tekintés változást jelent a király gondolkodásmódjában. Korábban a büszkeség magaslatáról tekintett le. Amint aztán felfelé nézett, oda, ahonnan minden erő és bölcsesség származik, három fontos dolog történt: 1) meggyógyult betegségéből („*értelmem visszatért*”, RÚF); 2) elismerte, hogy Isten a világegyetem egyetlen Ura; és 3) visszakapta trónját (Dán 4:31-33). A király ekkor elmondta: „*Most azért én, Nebukadneccar, dicsérem, magasztalom és dicsőítem a mennyei Királyt, mert minden tette helyes, eljárása igazságos, és meg tudja alázni azokat, akik kevélyen élnek*” (Dán 4:34, RÚF). Nabukodonozornál senki nem ismerte jobban annak igazságát, hogy Isten megalázza azokat, „*akik kevélyen élnek*”.

Az alázati vezető folyamat viszont hét időig tartott. Az eredeti szó itt valószínűleg azt jelenti, hogy „év”, amit hét valós évként kell értelmezni. Ez a hét év valós időszakra utal, amíg a királynak a trónjától megfosztva és megaláztatottan kellett élnie a mező vadjai között. *Dániel próféta könyve* apokaliptikus részeitől eltérően a hét évet nem a nap-év elv alapján kell értelmezni! Ahogy korábban említettük, tizenkét hónap telt el a király büszkélkedése és a hét évig tartó ítélet kezdete között. A hét év után a király újból trónra került. Így semmi jelét nem látjuk annak, hogy a 4. fejezetben említett időszakot másként kellene értelmezni, mint szó szerint.

Nabukodonozornak szörnyű ítéletre volt szüksége ahhoz, hogy észhez térjen és felismerje: Dániel Istené az irányítás. Miért olyan nehéz az embernek alázatosnak lenni? Azért, mert mindannyiunkat megfertőzött a vágy, hogy bennünket szolgáljanak és dicsőítsenek, vagyis Istenként bánjanak velünk (lásd 1Mózes 3. fejezet). Ám mivel nem válhatunk Istenné, a büszkeség keserű idegességet eredményez. Az alázat ezzel szemben megalégedettséget szül. Mindig találhatunk valakit, akinek szolgálatra van szüksége, és amikor azt tesszük, tapasztaljuk Krisztus szolgálatának örömét, ami megalégedetté tesz (lásd Gary Thomas: „*Downward Mobility*”, *Discipleship Journal*. 2005 július-augusztus, 34-37. o.).

3) Megtérés. Gyakran felmerül a kérdés, hogy valóban megtért-e a király. Noha egyes kommentátorok szerint nincs elég bizonyíték, ami alátámasztaná az őszinte megtérését, mégis bőséges bizonyíték mutat

abba az irányba. Amikor a király Dán 4:31-32 szakaszában található vallomásának a lényegét nézzük, négy elem tűnik ki:

- 1) Megvallja, hogy Isten az Úr, aki örök országot alapít. Ő a „*tetszése szerint bánik az ég seregével és a föld lakóival. Senki sem foghatja le a kezét, és senki sem mondhatja neki: Mit csinálsz*” (Dán 4:32, RÚF)? A végtelenséget és az örökkévalóságot emeli ki Nabukodonozor, amikor kijelenti: „*királysága megmarad nemzedékről nemzedékre*” (Dán 4:31, RÚF).
- 2) Nabukodonozor megvallja, hogy az ember csupán teremtmény: „*a föld minden lakosa olyan, mint a semmi*” (Dán 4:31). Már nem csupán elméleti szinten ismeri el Isten hatalmát. Megvallja, hogy még a legnagyobb emberek is (és ő a saját meg talán az alattvalói szemében is a legnagyobb volt) semmik a Fenséges Úr előtt. Ez a felismerés mindig az alázatos szív jele. Az ember teremtett volta és az Istentől való függése nyilvánvaló. Az ember nem önálló, Istentől függ, teremtmény. Igazi örömet csak akkor talál, ha felismeri ezt.
- 3) Nabukodonozor megvallja Isten igazságát és igazságosságát: „*minden cselekedete igazság, és az Ő utai ítélet*” (Dán 4:34). Miután keményen bánt vele Isten, elismerte, hogy mennyire igazak és igazságosak voltak az ítéletei, megfelelőek voltak a bűneihez képest.
- 4) „Végül elismerte, hogy Isten ellenáll a büszkéknél és kegyelmez az alázatosoknak (vö. Péld 3:34). Az élete azt példázta, amit Péter mondott a következő elvről: »*Alázzátok meg tehát magatokat Istennek hatalmas keze alatt, hogy felmagasztaljon titeket annak idején*« (1Pt 5:6)” (Sinclair B. Ferguson és Lloyd J. Ogilvie: *The Preacher's Commentary Series*, 21. köt. Nashville, TN, 1988, Thomas Nelson, 96-97. o.). Isten megmentő kegyelme mindig az alázat elvén alapszik.

GYAKORLATI ALKALMAZÁS

- 1) Hogyan értékeljük a saját sikereinket másokéhoz képest? Hogy különböztethető meg a büszkeség az erős önértékeléstől?
- 2) Hogyan tanúsíthatunk őszinte alázatot? Mi a különbség az alázat és az alacsony önértékelés között?
- 3) Mi az alázat szerepe az egyházi vezetésben? Lehet egy alázatos vezető tisztelni és követni? Magyarázzuk meg a válaszukat!
- 4) Hogyan tanította Jézus az alázatosságot? Szolgálatának mely pontjain tanúsított a legerőteljesebben alázatot? Mit és hogyan tanulhatunk tőle?

-
- 5) A megfigyelésünk szerint mi a kapcsolat az alázat és a megbocsátás között? Mennyire nehéz megbocsátani annak, aki megbántott?
- 6) Az e heti tanulmány lehetőséget kínál az önvizsgálatra. Kérjük meg az osztály tagjait, hogy gondolkodjanak el a következőkön! Próbáljuk magunkat Nabukodonozor helyzetébe képzelni és tegyük fel magunknak a kérdést:
- A sikereimmel kapcsolatban vajon hajlamos vagyok többet tulajdonítani önmagamnak annál, mint amennyit érdelek? Miért mondom el a történeteimet? Azért, hogy jobbnak vagy sikeresebbnek tűnjek annál, mint amilyen valójában vagyok?
  - Mit kell tenni azért, hogy valóban alázatos legyek?
  - Előfordult már, hogy egy megalázó helyzet megláttatta velem a saját korlátaimat, és ezért Istent dicsőítettem? Ha igen, akkor hogyan történt?
  - Milyen gyakran jut eszünkbe Istent dicsőíteni azért, amit elértünk? Mi segíthet abban, hogy mindig Őt dicsőítsük?

AKIT MEGKÖVEZTEK SZICÍLIÁBAN

Salvatrice „Salvina” Mazza (85) - Olaszország

A 13 éves Salvinát az édesapja elvitte egy 40 km-es kerékpárútra Szicília szigetén.

„Rosolini faluban az egyik családnak kérdései vannak a Bibliával kapcsolatban - mondta az apa. - Gyere velem, figyeld meg, hogyan kell Jézusról beszélni!”

Nem volt kocsijuk, így kerékpárral vágtak át Ragusa megye hegyes útjain. Csatlakozott hozzájuk egy barátjuk, Giovanni Giallanza, ő volt az első adventista Ragusában. Miután megérkeztek Rosolinibe, a szomszédok kíváncsiskodtak. „Kik ezek és miről beszélnek, mit magyaráznak a Bibliából?” - kérdezték. Amikor a három vendég bement annak a házába, aki meghívta őket, a szomszédok mind odasereglettek. Sokat kérdeztek a Bibliáról. Az apa igyekezett alapos bibliai válaszokat adni. Csakhogy két asszony igen rossz szemmel nézte mindezt, gyorsan el is mentek. Húsz perc múlva két rendőr érkezett, akik egy darabig csak figyeltek. „Ez nem érdekes - mondta az egyik. - Csak az evangéliumról beszélnek.” Hamarosan elmentek. A beszélgetésnek három órával később lett vége, és az apa felajánlotta, hogy ha lesz még más kérdésük is, szívesen visszajönnek. A három látogató kerékpáron indult haza. Salvina meglepődött, mert az út két oldalán nagyon sok ember állt. „Valamilyen vallási ünnep van most, Apa?” - kérdezte Salvina.

„Igen drágám, valamilyen nagygyűlés van, miattunk!”

Hangjában érezhető volt a sürgetés.

„Taposunk bele és menjünk át az emberek között!” - mondta.

Olyan gyorsan hajtottak, ahogyan csak tudtak. Közben a tömegből többen hangosan kiabáltak: „Nem akarunk protestánsokat hallgatni a falunkban!”

Az emberek köveket ragadtak és megdobálták a kerékpárosokat. „Egy szót se szólj, csak siess!” - mondta az apa. Salvina olyan gyorsan hajtott, ahogyan csak tudott. Amikor már biztonságos távolságba értek, megálltak, hogy megnézzék, megsérült-e valamelyikük. Hála Istennek, mindenki sértetlen volt! Együtt imádkoztak, úgy köszönték meg Istennek a védelmét. Salvina attól kezdve sosem félt Jézusról beszélni. Rosalinibe nem hívták többet őket. Az apának, Carmelo Mazzának sok hasonló nehézséggel kellett szembenéznie. 1952-ben Giovannival együtt ő alapította meg az első adventista gyülekezetet Ragusában.

A fölfuvalkodástól a pusztulásig

A tanulmány rövid áttekintése

ALAPIGE: Dániel 5

TANULMÁNYOZOTT IGESZAKASZOK: Zsoltár 75:8;

Példabeszédek 29:1; Ézsaiás 45:1-2; Dániel 5; Lukács 12:19-20

Bevezetés: Dániel 5. fejezete szoros párhuzamban áll Dán 3:31-4:34 szakaszával. Mindkét fejezet képiesen vázolja fel azt, hogy Isten uralkodik a világ országai fölött. A 4. fejezetben az Úr egy bizonyos időre elvette a hatalmat Nabukodonozortól. Az 5. fejezetben elveszi Belszár hatalmát és véget vet Babilon birodalmának.

A TANULMÁNY TÉMÁI:

1) **Önteltség.** *Dániel próféta könyvét* átszővi az emberi önteltség témája, ami drámai módon mutatkozik meg itt: a gőgös ember lázad Isten és minden ellen, ami vele kapcsolatos. Amikor Belszárnak arra kellett volna figyelnie, hogy védje a városát a médek és perzsák támadása ellen, pazar lakomát rendezett a tisztségviselőinek.

2) **Ítélet.** Közvetlenül Isten elleni támadás volt az, hogy Belszár megszenteltelentette a templomi kelyheket. Ezzel betelt a babiloni király és az általa képviselt rendszer gonoszságának a pohara. A mennyei ítélőszék abban a pillanatban kihirdette az ítéletet. Egy természetfeletti kéz szigorú üzenetet írt a palota falára: MENE, MENE, TEKEL UFARSZIN.

Gyakorlati alkalmazás: Mi volt Belszár legfőbb bűne Babilon bukásának estéjén? A féktelen lakoma megszervezésénél is rosszabb volt, ahogyan Isten templomának edényeivel bánt. A szent tárgyak istenkáromló használata jelezte, hogy Belszár megveti Izrael Istenét, ezzel tetézte Babilon vétkét. Bűne abban gyökerezett, hogy nem akart a világosságban járni, amit Isten Nabukodonozornak megmutatott. Hogy mi ne essünk hasonló hibába, mások eseteire is nagyon oda kell figyelnünk, mind a jó, mind a rossz tapasztalatokra! Legfőbbképpen pedig nekünk is a világosságban kell járni, amit Igéjén keresztül Isten áraszt az utunkra!

Kommentár

1) Önteltség. Babilon utolsó éjszakáján nagy ünnepséget tartottak. Xenophón és Hérodotosz elmondása szerint a babilóniaiak az egyik szokásos ünnepüket ülték. A Biblia nem említi ennek okát, ami a tudósok sejtése szerint viszont a (tavaszi) újévi Akitu ünnep lehetett. Ám ekkor a médek és a perzsák Babilon megtámadására készültek (Dán 5:29-31), mi pedig azon tűnődünk, miért ünnepelt Belszár? Minden bizonnyal biztonságban érezte magát a városban, amit hét és fél méter vastag és legalább tizenkét méter magas fal vett körül. A városon belül bőséges volt a víz- és az ételtartalék, több évig tartó ostromot is kibírhattak volna. Így Belszár egyáltalán nem félt a közeledő ellenségtől. Az ünnep a nyugalmi állapot érzetét közvetítette a város lakosai felé, pedig ellenség gyülekezett a falakon kívül.

Az ünnepség tetőfokán Belszár *„az ezüstből, aranyból, rézből, vasból, fából és kőből csinált isteneket”* (Dán 5:23, RÚF) dicsőítette, nem az élő Istent. Úgy tűnik, elfelejtette, mit tett Isten Dániel által, hogy Nabukodonozort tanítsa. Belszár szentségtörése viszont arra utal, hogy nem volt teljes mértékben tudatlan az élő Istennel kapcsolatban. A templomi tárgyakat ugyan elhurcolták, de továbbra is szentek maradtak, Belszárnak pedig a legnagyobb tisztelettel kellett volna azokkal bánni.

Ézsaiás leírja, hogy tisztaságot követelnek meg a foglyoktól, akik a szent kelyheket visszaviszik Jeruzsálembe (Ézs 52:11-12). Nabukodonozor bizonyára ismerte a templomi tárgyak szerepét, amikor a saját istene templomába helyezte azokat. Belszár azonban az elődjével ellentétben nem tanúsított tiszteletet a templomi edényekkel kapcsolatban. Valójában Istennel szállt szembe, amikor az orgiává fajult ünnepségre hozatta azokat.

Belszár szentségtörése a Babilon és Jeruzsálem közötti hosszú konfliktus egy újabb epizódja a Szentírásban. A „Babilon” kifejezés először *Mózes első könyve* 11. fejezetében bukkan fel (amit a legtöbb fordítás Babelnek ír). Az Isten ellen lázadók olyan tornyot akartak építeni, amivel felérhettek volna az égig. Innentől kezdve a Szentírásban az Isten és Babilon közötti konfliktusban az utóbbi jelképezi azokat az erőket,

amelyek időről időre az Úr és az Ő igazsága ellen kelnek fel. Amikor Nabukodonozor seregei meghódították Júdeát és a földig rombolták Jeruzsálemet, benne a templomot, úgy tűnt, hogy Babilon nyert. Belszár talán ezt a látszatot akarta azzal erősíteni, hogy megszenteltelenítette Isten templomának az edényeit. A babiloni király nyilvánosan ki akarta fejezni a zsidók Istenével szembeni megvetését, amikor a saját isteneit dicsőítve megszenteltelenítette a templomi kelyheket. Ez az istenkáromlás a kis szarvnak és az északi királynak az Isten népe és a mennyei templom elleni végidei támadásaira mutat, amit *Dániel próféta könyve* profetikus részében találhatunk. Majd *A jelenések könyve* részletesebb képet mutat Babilon és Jeruzsálem viszályáról, ami Babilon pusztulásával és Isten országának a megalapításával zárul.

2) Ítélet. A lakoma közben a trónterem falán hirtelen egy rejtélyes írás jelent meg, abban az időpontban, amit Isten kiválasztott. A király azonnal felmérte a helyzet súlyosságát. Bár nem tudta elolvasni az írást, érezte benne a közelgő végzet baljós jelét. A palota varázslói és szakértői ismét képtelennek bizonyultak kielégítő magyarázattal szolgálni. Egyedül az anyakirályné javaslatára kérte a király Dánielt a színe elé. Egyes kutatók szerint a királyné Nitocris volt, Nabukodonozor lánya, Nabú-naid felesége és Belszár édesanyja.

Eltűnődhetünk azon, hogy eddig miért hagyták Dánielt figyelmen kívül. Dániel Belszár király harmadik évéig udvari szolgálatban állt (Dán 8:1, 27). Az idős próféta nem lehetett ismeretlen a király előtt. Belszár általános hozzáállása és magatartása alapján vélhető, hogy Dánielt háttérbe szorította a politikai (vallási) céljai érdekében.

Amikor az idős próféta megjelent a király előtt, már nem olyan mély tisztelettel beszélt, ahogyan korábban Nabukodonozort szólította meg. Egyértelművé tette, hogy elutasítja a király által ígért ajándékokat, majd a legszigorúbb módon szólt az uralkodóhoz. Dániel mindenekelőtt Belszárt okolta azért, hogy nem tanult Nabukodonozor esetéből, főként abból, amikor hét évre lekerült a trónról (Dán 3:31-4:34). Belszárnak okulnia kellett volna az esetből: „*És te, Belszár, az ő fia, nem aláztad meg a szívedet, noha mindezt tudtad*” (Dán 5:22). Így a falon levő írás ítélet volt Belszár és Babilon fölött: MENE, MENE („számba vette”), TEKEL („megmértél”), UFARSZIN („elosztatott”). Ellen G. White sze-

rint „tűzként fénylő” betűk jelentek meg, a király és a többiek pedig mintha „az örökkévaló Isten ítélőszéke előtt álltak volna, akinek hatalmával épp akkor dacoltak” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*. Budapest, 1995, Advent Kiadó, 325. o.). Kimondták az ítéletet, a babiloni király és birodalom pedig odaveszett. A király, noha ítélet alá került, állta a szavát, megjutalmazta Dánielt, a birodalom harmadik uralkodójává nevezte ki, még ha csak néhány órára is.

Az ellenség még aznap éjjel elterelte az Eufrátesz folyót – ami keresztülfolyt a városon – egy mocsár felé, és miután a vízszint elapadt, a katonák a városfal alatt, a folyó medrén át hatoltak be városba. Belszár meghalt, a hatalmas Babilon pedig Kr. e. 539 októberében elesett a médek és perzsák előtt. A történelmi Babilon bukása – ahogy az arany is átadta a helyet az ezüstnek – a lelki értelemben vett végidei Babilon végső vereségét jelképezi, amint arra Dániel profetikus fejezetei utalnak. *A jelenések könyvében* a végidei Babilon bukása a hatodik csapással áll kapcsolatban, ami az Eufrátesz kiszáradásával jár, ez készíti elő a keleti királyok útját (Jel 16:12). Végül a diadalmas város (Babilon) elesik, a legyőzött város (Jeruzsálem) pedig örökké megáll.

GYAKORLATI ALKALMAZÁS

- 1) Hogyan kerülhetjük el Belszár hibáját (aki nem tanult elődje, Nabukodonozor esetéből), hogy ne történjen hasonló a mi életünkben is? Hogyan kerülhetjük el, hogy ugyanabba a csapdába essünk, nem tanulva mások esetéből?
- 2) Miért olyan fontos tudni, hogy mit tett Isten a népéért a múltban? Mi történik azokkal, akik elfelejtik a múltat? Hogyan tanulhatunk Isten múltbeli tetteiből?
- 3) Vajon mi volt Belszár legfőbb bűne? Magyarazzuk meg a válaszunkat!
- 4) Képzeljük magunkat Dániel helyzetébe! Előbb mellőzik, utána pedig megkérik, hogy oldja meg azt a gondot, ami meghaladta a csillagjósok, a káldeusok és a jövendőmondók képességeit. Hogyan éreznénk magunkat? Hogyan viszonyulnánk a királyhoz? Elfogadtuk volna tőle az ajándékokat? Magyarazzuk meg a válaszunkat!
- 5) Belszár nem törődött az igaz Istennel, mert az arany, ezüst, réz, vas, fa és kő isteneket dicsőítette. Milyen „istenek” veszélyeztetik a mi kapcsolatunkat az igaz Istennel? A pénz? A tisztség? Az oktatás? A karrier?

-
- 6) Dániel azt vetette a király szemére, hogy nem dicsőítette Istent, „*akinek kezében van a te lelked, és előtte minden te utad*” (Dán 5:23). Számunkra mit jelent Istennek ez az ábrázolása? Mit érzünk Isten iránt? Szeretetet? Félelmet? Beszéljük meg!
  - 7) Hogyan biztosíthat minket a Belszár feletti ítélet és Babilon bukása arról, hogy a gonosz erői végül vereséget szenvednek? Milyen képet ad ez az elbeszélés az ítéletről és Isten jelleméről?

FALUBÓL PALOTÁBA

Vincenzo Mazza (70) - Olaszország

Amikor a 16 éves Vincenzo Mazza Sziciliából visszatérve bejelentette, hogy megkeresztelkedett a Hetednapos Adventista Egyházban, az édesapja nagyon haragudott.

Még mérgesebb lett, amikor Vincenzo azt is elmondta, hogy lelkész lesz. „Ha ezt megteszed, ne is gyere haza!” - kiabálta az apja, az elszegényedett második világháborús veterán, aki szigorúan nevelte öt gyermekét. Ekkor még senki sem gondolta volna, hogy Vincenzo az Adventista Egyház vezetője lesz Olaszországban, és az ország elnökével tanulmányozza majd a Bibliát. Apja haragja nem csüggesztette el Vincenzót. Később az egyik bátyja is megkeresztelkedett. Vincenzo a firenzei szemináriumban akart tanulni, de nem vették fel az anyagiak hiányában. Amikor ezt megtudta, nem akart hazamenni, nehogy a hite megtagadására kényszerítse az apja, ezért szomorúan sétált az iskola kertjében, egyszer csak mintha egy hang azt súgta volna neki, hogy gondoljon azokra, akikkel Firenzébe jövet találkozott, akik meghívták Karlsruheba, Németországba. Emlékezett rá, hogy Darmstadtban is van adventista szeminárium. Elutazott a Darmstadttól 100 km-re lévő Karlsruheba, aztán a meghívó család segítette, hogy Darmstadtban lelkésznek tanulhasson.

Vincenzo megérkezett Darmstadtba, de nem tudott németül és nem találta az iskolát. Elsírta magát. Szomorúan imádkozott.

„Mi a baj, fiatalember? - szölgította meg egy alacsony, ősz hajú férfi. - Mit keres?” Meglepgődött, mert a férfi, noha németül beszélt, Vincenzo mindent értett. Olaszul elmagyarázta a helyzetét, az idős ember meg németül igazította útba, utána pedig hamar eltűnt a fiú szeme elől. Vincenzo elvégezte a szemináriumot, majd egész életében lelkészként dolgozott.

2000-ben ment nyugdíjba, miután az előző öt évben ő volt az Olasz Unió elnöke. Nem szakadt meg a kapcsolata az édesapjával, aki jóval később a bocsánatát kérte, és elismerte, hogy erőszakosan nevelte a gyerekeit, amit már nagyon megbánt.

Vincenzo az Unió elnökeként egyszer köszönő levelet írt Olaszország akkori elnökének, Oscar Luigi Scalfaronak, aki támogatta a protestáns egyházakat. Ettől kezdve több esetben találkoztak az elnöki palotában, barátai beszélgetéseket folytattak a Biblia tanításairól. Az elnök egyszer részt vett az egyházunk Forléban lévő szeretetotthonának a megnyitóján is.

Az oroszlánok vermétől az angyalok verméig

A tanulmány rövid áttekintése

ALAPIGE: Dániel 6

TANULMÁNYOZOTT IGESZAKASZOK: 1Sámuel 18:6-8; Dániel 6;
Máté 6:6; Márk 6:14-26; Apostolok cselekedetei 5:27-32; Zsidók 11:35-38

Bevezetés: Dániel 6. fejezete a próféta hűségét emeli ki. Inkább hagyta volna, hogy oroszlánok tépjék szét, minthogy engedményeket tegyen az Istennel való kapcsolata terén. Végül igazolást nyert az Isten iránti hűsége és a királyhoz való lojalitása is.

A TANULMÁNY TÉMÁI:

1) **Hűség.** A rendelet ellenére Dániel továbbra is Jeruzsálem felé fordulva imádkozott, noha tilos volt a királyon kívül máshoz, sem istenhez, sem emberhez könyörögni. Becsukhatta volna az ablakát és titokban imádkozhatott volna, mégis úgy döntött, hogy nem tesz engedményeket. Az igazságot fontosabbnak tartotta az élete védelménél.

2) **Dániel igazolást nyert.** Dániel Isten iránti hűsége következtében az Úr angyala bezárta az éhes oroszlánok száját. A próféta védelmet talált, és a király, illetve azok előtt is igazolást nyert, akik az életére törtek. A különösen tiszteletreméltó héber férfi története Isten végidei védelme jeleként áll a népe előtt, akiket a gonosz erői üldöznek majd.

Gyakorlati alkalmazás: Az ambiciózus keresztény politikusok gyakran annak igazolásaként mutatnak Dániel esetére, hogy miért lépnek be a közszolgálat küzdőterébe. Micsoda áldás lenne az egyház és a társadalom számára, ha minden keresztény politikusban és köztisztviselőben Dániel hűsége mutatkozna meg!

Kommentár

1) Hűség. Dániel egyike volt a három kormányzónak, akik a szatrapákat úgy felügyelték, hogy ellenőrizték a feladatuk teljesítését és vezették a kincstárak számadását, nehogy elessen a király a jövedelmétől, ami biztosította az állam megfelelő működését (Dán 6:2). A csalás és a korrupció már az ókor óta probléma. Egyes közel-keleti forrásokból kitűnik az udvari tudósok és tanácsadók közötti versengés, rivalizálás és cselszövé, és gyakran fordultak az uralkodóhoz valódi vagy vélt vetélytársak elleni vádakkal. Ebben a tekintetben a Dáriusz udvarában kialakult helyzetet sem lehetett kivételnek tekinteni, mivel a kormányzók és a szatrapák meg akartak Dánieltől szabadulni. Az irigység is nagy szerepet játszhatott, mivel Dánielt az uralkodó mintegy miniszterelnökké akarta kinevezni. Továbbá a próféta becsületessége megütköztethette azokat, akik személyes előnyökre akartak szert tenni és a közhivatalokból illetéktelen nyereséget reméltek. Vagy talán a korrump tisztségviselők azért fordultak Dániel ellen, mert zsidó volt (Dán 6:13, vö. 3:12 versével), aki a saját Istenéhez volt hű, nem az övéikhez.

Dániel a királyi rendelet ellenére nem változtatott imádkozási szokásán. Továbbra is napjában háromszor imádkozott (vö. Zsolt 55:18). A házának valószínűleg volt egy nyugodt szobája fenn, a lapos tetős épület emeletén. A nyugatra néző ablakból Jeruzsálem, a templom romjai felé fordulva imádkozott. Salamon a templom felszentelésekor arra szólította az embereket, hogy a templom felé nézve imádkozzanak (lásd 1Kir 8:35, 38, 44, 48). Úgy tűnik, Dávid is ezt gyakorolta (lásd Zsolt 5:7; 28:2). Jeruzsálemet tekintették Isten jelenléte helyének, mert ott állt a templom. Ez a tett a Jahve iránti elkötelezettséget jelképezte, aki Jeruzsálemet választotta ki, hogy oda helyezze a nevét. Ráadásul Dániel Jeruzsálem helyreállítására a szövetségi ígéretek beteljesedéseként tekintett (Jeremiás 31; Ezékiel 36). Idegen lakos volt Babilonban, valódi állampolgársága Jeruzsálemben volt.

Dánielről először azt tudjuk meg ebből a történetből, hogy a birodalom tisztségviselőjeként milyen becsületes volt. Dáriusz minden bizonnyal azért kérte fel szolgálatra, mert makulátlan volt a hírneve. A próféta becsületességét az ellenségei is látták. Ezzel kapcsolatban két dologról kell szót ejteni. Először is, Dániel ellenfelei felismerték, hogy nem talál-

hatnak semmit a szolgálatában, amit felhasználhattak volna ellene: „A főkormányzók és a kormányzók igyekeztek ürügyet találni az ország ügyeinek intézésében arra, hogy bevádolhassák Dánielt. De nem sikerült semmiféle ürügyet vagy hibát találniuk, mert megbízható volt; sem hanyagságot, sem hibát nem lehetett találni nála” (Dán 6:5, RÚF). Másodszor, az ellenségek cselszövésében az a legérdekesebb, hogy felismerték: a próféta végső soron Istenhez hűséges. Ez a hitbuzgalom azt jelzi, hogy Dániel nyilvánosan élte meg a hitét és szabadon kifejezte meggyőződését. Mindenki tudta, mi számított Dánielnek a legjobban. Így az ellenfelei elhatározták, hogy meggyőződésénél fogva támadják meg őt. Számítottak arra, hogy nem tesz engedményeket, hanem hűséges marad, így ki lehet majd végeztetni. Dániel nem észlelt összeférhetetlenséget az államigazgatási és az igaz Isten szolgájaként meglévő kötelességei között. Sőt a közszolgálatát annak lehetőségékként használta fel, hogy Istennek szerezzen dicsőséget, aki minden fölött uralkodik.

2) Dániel igazolást nyer. Talán a Dánielről és az oroszlánok verméről szóló történet legkiemelkedőbb része az, hogy megszabadult az oroszlánoktól. Ez a boldog vég összhangban áll más bibliai elbeszélésekkel, pl. Dániel barátainak a tüzes kemencéből való szabadulásával, vagy Jób helyreállításával. Összezseng mindez a Biblia fő történetével is, ami a gonosz elpusztításával és Isten örök országának megalapításával zárul. Dánielnek az ellenségeivel szembeni igazolása Isten népének végső igazolására mutat, amit a könyv prófétai részében láthatunk (7-12. fejezetek). Ez nem azt jelenti, hogy ugyanúgy megmenekül az Úr minden hűséges szolgája, akit üldöznek, mint Dániel. A mártírok csarnoka azt mutatja, Isten a történelem során megengedte, hogy a szolgálói a menny igazolása nélkül megfizessék hűségük végső nagy árát. Dániel megmenekülése viszont annak zálogaként áll előttünk, hogy Isten népe a végidőben megszabadul. Bemutatja, hogy az Úr hatalma nagyobb a gonosz erőinél. Isten, aki megakadályozta, hogy az oroszlánok felfalják Dánielt, végül örökre elhallgattatja Sátánt, a nagy oroszlánt és a testvérek vádolóját (1Pt 5:8).

Dániel Isten iránti hűsége a törvényhez való ragaszkodásában fejeződött ki. Amikor az emberi törvény összeütközésbe került Istenével, a próféta habozás nélkül eldöntötte, melyiknek fog engedelmeskedni. A rendeletet a médek és perzsák „megmásíthatatlan törvénye szerint” (Dán 6:9, RÚF)

adták ki. Itt két törvény ütközött - mindkettő megmásíthatatlanként jelent meg -, ez végidei eseményre mutat, amikor a kis szarv meg akarja változtatni az időket és a törvényt (Dániel 7. fejezet). Tehát ha a médek és perzsák törvényét nem lehetett megváltoztatni, vajon mi mondható el arról a törvényről, ami Isten jellemét tükrözi? Dánielnek ebben a történetben is megmutatkozik Isten örök törvénye és az emberi hamisítványok közötti nagy küzdelem. A próféta hűséges a birodalomhoz, de amikor az állami törvények összeütközésbe kerültek Isten törvényével, nem habozott kimutatni, hogy melyik törvénynek engedelmeskedett inkább.

Isten megvédte Dánielt a hűsége miatt. Dáriusznak semmi kétsége nem volt Dániel hűsége felől, olyannyira, hogy komoly erőfeszítéseket tett és kibúvókat keresett a birodalmi törvényben. Végül azonban fel kellett adnia a küzdelmet, de közben reménykedett, hogy Dánielt majd megszabadítja az Istene. A bibliai elbeszélés szerint a barlang száját elzáró követ a király „lepecsételte... a maga és a főrangú embereinek a gyűrűjével” (Dán 6:18, RÚF). A kétszeres pecsétnek az volt a célja, hogy Dániel sorsán már ne lehessen változtatni. Ahogy azt egy kommentátor megjegyzően írja: „A vádolók, akik valószínűleg jelen voltak és akarták, hogy a főurak pecsétgyűrűit is használják, azért is akarhatták ezt, nehogy a király maga küldjön embereket Dániel megmentésére. A király pedig azt kívánta biztosítani, hogy Dániel vádlói nem próbálják meg másként elvenni az életét, ha az oroszlánok mégsem ölnék meg őt” (Leon J. Wood: *A Commentary on Daniel*. Grand Rapids, MI, 1973, Zondervan, 169. o.).

Dániel igazolása az ellene szövetkezők kárhoytatását jelentette. Elég komor ez a végkifejlet, azonban az igazolásnak szükséges ez az oldala is. A király megparancsolta, hogy a próféta ellenségeit vessék abba a verembe, amit ők Dánielnek szántak, és az oroszlánok meg is ölték őket. A modern/posztmodern embernek nehéz elfogadni azt, hogy a király az összeesküvők családjára is kiterjesztette az ítéletet. Viszont megjegyzendő, hogy ezzel egyszerűen egy ősi, bár szörnyű szokást követett. Nem Isten parancsolta, hogy ezt tegyék. Isten megmentette Dánielt az oroszlánoktól, ami egyértelművé tette a próféta ártatlanságát minden dolgában. Sőt nemcsak Dániel, hanem maga Isten is igazolást nyert Dáriusz előtt. Az uralkodó végül megvallotta, hogy az az igaz, élő Isten, aki Dánielt megszabadította: „az Ő országa meg nem romol, és uralkodása

---

mindvégig megtart” (Dán 6:26). E szavak méltó befejezést adnak a történeteket tartalmazó résznek, ugyanakkor magukban foglalják a profetikus szakasz teológiai üzenetének magvát is.

GYAKORLATI ALKALMAZÁS

„Mi a célja életeteknek s mit határozatok? Vajon azért tanultatok-e, hogy a világban nevet és magas állást szerezzetek? Vannak-e titokban táplált vágyaitok, hogy majd egy szép napon a szellemi nagyság csúcsát eléritek? Vagy esetleg arra vágytok, hogy a nemzet törvényhozó testületének tagjai lehessetek? Ezek a vágyak és elhatározások rendben vannak! Mindannyian tűzhetek magas célokat magatok elé. Ne elégedjete meg közönséges eredményekkel. Tűzd célotat magasra s ne sajnáld a fáradságot annak elérése érdekében” (Ellen G. White: *Üzenet az ifjúságnak*. Budapest, Gyarmati és Bósz nyomda, 14. o.).

- 1) Milyen állami tisztségek férhetnek össze a keresztyéni élettel, ha egyáltalán vannak ilyenek?
- 2) Hol és hogyan merjük meghúzni a határt az állam és az Isten iránti hűség között?
- 3) Mi az a négy dolog, amiben az ambiciózus politikusoknak és köztisztviselőknek Dániel példáját kellene követniük (Dán 6:10-11)?

A SZOMBAT PRÓBÁJA

Vincenzo Gallina (29) – Németország

Vincenzo informatikusként dolgozik. Komolyan elgondolkoztatta a világot megrázó krízisek sorozata - 9/11, Európa gazdasági válsága, a Krim-félsziget eseményei, a migráns helyzet.

Arra gondolt, hogy valami nincs rendben, vége lesz a világnak. Zavarta a politika érthetlensége, és a YouTube-on keresett válaszokat. Vasárnaponként rendszeresen istentiszteletekre járt és válaszokat keresett a világ eseményeire.

Kutatásai közben három fő szempont fogalmazódott meg benne: az igazságot kell követni, bármi áron; becsületesnek kell lennie másokkal, de főleg önmagával; szavainak és tetteinek egyeznie kell.

Olvasa a Bibliát, de egyre inkább kétségbe esett, mert nem értette, amit olvasott. „Uram, bocsásd meg, de nem értem a Szavadat!” - imádkozott. Amikor egyszer a YouTube-on keresgélt, felfigyelt egy adventista prédikátorra, aki a Bibliát magyarázta. Vinczezo szinte itta a szavait, naponta több órán át hallgatta a lelkészt.

Hamar meggyőződött a szombatról. Cologne-ban élt, ezért ott kezdte látogatni az adventista gyülekezetet. Idővel mégis kétségei támadtak a szombattal kapcsolatban. A szülei nem támogatták a Biblia komoly tanulmányozásában. Egy ideig felhagyott a szombatünnepeléssel, de zavarta a kételkedése. Kérte az Urat, hogy segítsen neki tisztán látni ebben a kérdésben. Egy lelki mélypontja idején a Bibliához fordult, elkezdte kutatni a Szentírást a szombattal kapcsolatban. Akkor bukkant rá többek között Ézsaiás 58:13-14 verseire: *„Ha megtartóztatod szombaton lábadat, és nem űzöd kedvtelésedet szent napomon, és a szombatot gyönyörűségnek hívod, az Úr szent és dicsőséges napjának, és megszenveded azt, dolgaidat nem tévén, foglalkozást sem találván, hamis beszédet sem szólván: Akkor gyönyörűséged lesz az Úrban.”*

Miután elolvasta ezt a bibliai szakaszt, eldöntötte, hogy mindenáron követni fogja az igazságot. Többé nem kételkedett, azóta kitart a meggyőződése mellett.

A viharos tengertől az ég felhőig

A tanulmány rövid áttekintése

ALAPIGE: Dán 7:27

NULMÁNYOZOTT IGESZAKASZOK: Dániel 7; Márk 13:26;
Lukács 9:26; 12:8; Róma 8:1; 2Thesszalonika 2:1-12; 1Timóteus 2:5

Bevezetés: *Dániel próféta könyve* 7. fejezete bemutatja, hogy a világot irgalmatlan uralom alatt tartó birodalmak sora után összeül a mennyei ítélőszék, majd az ember Fia megkapja a hatalmat és az országot, és örökké uralkodik népével.

A TANULMÁNY TÉMÁI:

- 1) **A kis szarv.** A tízszarvú negyedik fenevadon egy istenkáromló kis szarv nő ki, ami üldözi az Úr népét.
- 2) **Mennyei ítélet.** Kárhoztató mennyei ítélet születik a kis szarvra vonatkozóan, ami szabadulást és üdvösséget ad Isten népének.
- 3) **Az ember Fia.** A mennyei ítélet után az ember Fia eljön megvédeni a népét.
- 4) **A Felséges szentjei.** Az átélt üldözés ellenére a „szentek” hűségesek maradnak Istenhez.

Gyakorlati alkalmazás: Isten népe a sok igazságtalanság, üldözés és megpróbáltatás ellenére reménnyel tekinthet a jövőbe. A történelemnek ez a profetikus ábrázolása azt mutatja, hogy az emberiség történelme a mennyei ítélettel és az ember Fiának örök országával tetőzik. Vágyunk arra, hogy Isten hamarosan megalapítsa örökkévaló országát.

Kommentár

Vizsgáljuk meg részletesebben a tanulmány fentebb körvonalazott témáját:

1) A kis szarv. A kis szarv a Római Birodalmat jelképező szörnyetegből, annak tíz szarva közül nő ki. Hármat fel is borít a tíz királyságból, amelyek a pogány Rómából fejlődnek ki. A kis szarv a pogány Róma jogutódja, és így az előző birodalom jellegzetes tulajdonságaival is rendelkezik. Bitorolja Krisztus előjogait, üldözi Isten népét, megváltoztatja Isten törvényét, az Úr ellen beszél és három és fél időig (ami 1260 naptári év) úgy tesz, ahogy csak a kedve tartja. Mindez azt jelzi, hogy politikai és vallási hatalommal bír, ami megfelel a pápaságnak. A történelem megmutatta, hogy Konstantin császár megtérése, a vasárnap hivatalos istentiszteleti napként való elismerése, a barbárok Róma fölötti győzelme, illetve Konstantinápoly megalapítása mind olyan fontos tényezők voltak, amelyek kedveztek a pápaság felemelkedésének. A pogány Nyugatrómai Birodalom bukása után Róma püspöke töltötte be azt a hatalmi úrt, ami a városban keletkezett, amikor Konstantinápoly lett a birodalom fővárosa.

Jusztiniánusz császár Kr. u. 533-as rendeletében, ami csak Kr. u. 538-ban lépett hatályba, kijelentette, hogy a pápa az összes gyülekezet vezetője, így kitárult az ajtó a pápaság előtt és megkezdhette uralmát. Ezzel Róma püspökének nemcsak vallási, hanem politikai hatalma is lett. A pápák hamarosan pontifexnek hívták magukat és a pogány Római Birodalom egyéb szokásait és törvényeit is felvették. Az üldözött egyház vált az üldöző féllé azzal, hogy ideiglenes hatalmakkal szövetkezett. A keresztes hadjáratokkal és az inkvizícióval a római egyház hatalmas sebeket ejtett azokon, akik hűségeselek akartak maradni a biblikus tanításokhoz. Ezért már a középkorban az Antikrisztussal azonosították a pápát (Máté 24; 2Thessz 2:3-4; Jel 13:1-10). Napóleon 1798-ban fogságba vitte a pápát, így vetve véget az 1260 évig tartó pápai uralomnak.

2) Mennyei ítélet. Dán 7:9-14 szakaszának a mennyei ítéletet leíró jelenete bemutatja a fejezet központi cselekményét. A mennyei ítélet jelene-tét érzékeltetik a könyvek, a trónon ülő Öregkorú és az ember Fia, aki az ég felhőiben (Dán 7:13) érkezik az Öregkorú elé. A Szentírásban az

ítélet mind a kárhozat, mind az igazolás gondolatát közvetíti. A kis szarv számára az ítélet viszont pusztulást jelent, a szarv előbb-utóbb bekövetkező megsemmisüléséhez vezet. Az általa üldözött szentek számára viszont az ítélet igazolást, megváltást és helyreállítást jelent. Amikor a mennyei ítélet során a neveiket vizsgálják, ártatlannak nyilvánítják őket. Isten felmenti népét, akik idővel beléphetnek országába.

Érdeemes megemlíteni ennek az ítéletnek néhány vetületét. Először is megjegyzendő, hogy a kis szarv hatalomra kerülése után történik és röviddel az előtt ér véget, hogy a szentek megkapják jutalmukat, a kis szarv pedig a büntetését. Ezért nevezik - helyesen - vizsgálati ítéletnek. Ellen G. White a következő könyveket említi ezzel kapcsolatban: 1) az élet könyve, ami azok nevét tartalmazza, akik Isten szolgálatába léptek; 2) az emlékkönyv, ami a szentek jó cselekedeteinek jegyzéke; és 3) a bűnök nyilvántartása (lásd Ellen G. White: *A nagy küzdelem*. Budapest, 1985, H. N. Adventista Egyház, 428-429. o.). A végső döntés minden érintettje szempontjából az igazság és az átláthatóság kedvéért Istennek vizsgálatot kell folytatnia, hogy senki ne kételkedhessen az ítélet helyes voltában. Másodsor, mivel az ítélet hatása az egész világ-mindenséget érinti, és mivel az jelenleg folyik a profetikus időrend szerint, egyesek arra gondolnak, hogy Isten valamikor a közeljövőben kezdi az ítéletet az élők fölött. Ennek félelme viszont gátolja a keresztényi élet teljes örömét. Ne feledjük, hogy az élők fölötti ítéletre csak akkor kerül sor, miután véget ér a próbaidő és Isten kitölti Babilonra az utolsó hét csapást (Jelenések 15-16. fejezetek). A legfontosabb viszont, hogy nem kell félnünk az ítélettől, ha az ember Fia képvisel bennünket a mennyei ítélőszék előtt! Így a mennyei ítéletben kárhozatás helyett igazolást nyerünk és megszabadulunk.

3) Az ember Fia. Az „ember Fia” jelző (arámul *bar 'enash*) fontos teológiai és történelmi tényekkel kapcsolja össze ezt a mennyei személyt. Először is, az ember Fia Ádámra mutat vissza, aki az emberek atyja. Isten rábízta a teremtett világot és megparancsolta neki, hogy uralkodjon. Az ember Fia azonban örökkévaló országot kap, szemben Ádámmal, aki csak ideiglenesen uralkodott és a világ királyaiival, akik szintén csupán átmeneti ideig uralkodtak. Tehát az ember Fia visszanyeri azt, amit Ádám elveszített. Másodsor, az ember Fia megkülönböztetés arra utal, hogy van benne valami közös az emberiséggel. Ezzel a kifejezéssel

emberre is lehet utalni (Ez 2:1). Mivel Dániel 7. fejezetében ez a személy egyértelműen mennyei lény, az ember Fia cím az emberiséggel való kapcsolatára mutat.

A Szentírás általános összefüggéseiből arra következtethetünk, hogy az ember Fia nem csupán képviseli a népét a mennyei ítélőszék előtt, hanem azért azonosul velük, mert osztozik az emberi természetükben (Zsid 2:14; 4:15). Azt is meg kell említenünk, hogy Dániel 7. fejezetében az ember Fia a seregek Fejedelmével (Dán 8:11), a „*gyolcsba*” öltözött férfiúval (Dán 10:5) és Mihállyal (Dán 10:13; 12:1) is azonosítható. Összegezve: a 7. fejezetben az ember Fia egyértelműen a Messiás Jézus Krisztus, aki a mennyei engesztelési napon a szentek képviselőjeként lép az Atya Isten színe elé (1Jn 2:1). Ez a kapcsolat még egyértelműbbé válik a könyv 8. fejezetének tanulmányozásából.

4) A Felséges szentjei. Ezt a csoportot üldözi a kis szarv, őket nevezi a Biblia úgy, hogy a „*szentek*” (Dán 7:21, RÚF), „*a Felséges szentjei*” (Dán 7:18, 22, 25, RÚF) és a „*Felséges szentjeinek*” népe (Dán 7:27, RÚF), ők örökölik Isten országát. A szentek népeként is utal rájuk Dán 8:24 verse azzal összefüggésben, amikor a kis szarv ellenük támad. Dán 12:7 verse az üldözés keretében említi őket. Mindez 2Móz 19:6 versének jelzőjét tükrözi, ami Isten népét szenteknek nevezi. Isten arra hívja Izraelt, hogy „*papok birodalma és szent nép*” legyen. Tehát a Felséges szentjeit „Isten hűségese követőiként kell beazonosítanunk, akik az Ő maradék népe, a választottjai, akiket a többi nemzettől elkülönített, akiket az Isten elleni hatalmak üldöznek, mégis megtartják a szövetségi hitet, illetve bíznak Istenben, akitől végül örök országot kapnak” (Gerhard F. Hasel: „*The Identity of »The Saints of the Most High« in Daniel 7*”, *Biblica* 56, 2. szám, 1975, 192. o.).

Jelenések 12-14. fejezetei Krisztus követőit jellemzik, bemutatva, hogyan maradnak hűségese az utolsó válság során. János azt mondja, hogy „*Megharagudott a sárkány az asszonyra, és elment, hogy hadat indítson a többiek ellen, akik az asszony utódai közül valók, akik megtartják az Isten parancsait, akiknél megvan Jézus bizonyágtétele*” (Jel 12:17, RÚF). A „*Jézus bizonyágtétele*” és a prófécia közötti szoros kapcsolat miatt (Jel 19:10; 22:9) „a hetednapos adventisták úgy értelmezik ezt a szakaszt és hiszik, hogy a »maradékot« a náluk meglévő prófétaság ajándéka

különbözteti meg. A »Jézus bizonyágtétele« hitük szerint az, hogy Jézusról a közöttük megnyilvánuló profétaság ajándéka tesz bizonyágot” (*The SDA Bible Commentary*, 7. köt. 812. o.).

GYAKORLATI ALKALMAZÁS

„Isten látomást adott Dánielnek, aminek segítségével megérthette, hogy Istené az irányítás, még ha a világban egyre több is lesz az erőszak és az üldözés. Ő a nagy Bíró, aki biztosítja, hogy végül az igazság diadalmasodik. A Nabukodonozor álmában szereplő világi hatalmak egyre romló erkölcsi színvonalat mutatva jelentek meg a próféta előtt, egyre vadabbnak és erőszakosabbnak tűnve. A világi gőg tetőfokára a felemelkedő kis szarv ér el, aminek »nagykot szóló száj«-a van. Mialatt szörnyű dolgok történnek a földön, ítélszékét állítanak fel a mennyben, ahol a nyilvánítás szerint ítélik meg a világban történeteket. A föld arrogáns hatalmai elpusztulnak, miután ítéletet mondtak felettük, az ember Fia pedig a szentekkel együtt örök uralmat kap, ami soha nem pusztul el” (G. Arthur Keough: *God and Our Destiny*. Bibliatanulmány, 1987. 1. negyedév, 63. o.).

- 1) Milyen érzést kelt bennünk az, hogy a kozmikus ítéletben minden gondolatunk és tettünk nyilvánvalóvá válik a mennyi ítélszék előtt?
- 2) Milyen mérce szerint ítélnék meg minket? Tegyük fel magunknak a kérdést: megfelelünk ennek a mércének? A válaszuk alapján vajon még mit kell legyőznünk Isten kegyelméből?
- 3) Mit változtat a helyzeten az, hogy Jézus lesz a védőnk a mennyi ítéletben? Magyarázzuk meg a válaszukat!
- 4) Hogyan éljük, tudva azt, hogy a mennyi ítéletben Jézus a pártfogónk?

ATEISTA MISSIONÁRIUS

Jan Haugg (30) - Németország

Jan Haugg különösen lelkesedett a környezetvédelemért. Már 18 évesen csatlakozott egy német politikai párthoz, amely globális környezeti problémákat tűzött a zászlajára. A társaival környezetvédő filmeket nézegetett az egyetemen, és mindent megtett, hogy a saját életében is mindent annak megfelelően alakítson.

Mintha misszionárius lett volna, csak Jézus nélkül. A környezetvédelem volt a vallása. Nemzetközi közgazdaságtant tanult, majd egy norvég banknál helyezkedett el, amely a környezetvédelmet előtérbe helyezte. Egy korábbi ismerőse révén talált lakást Oslóban, Norvégia fővárosában, és így hamarosan egy adventista társaságba csöppent. Jan a korábbi kelet-német területről való, ahol a lakosság több mint 60%-a ateistának vallja magát.

Jan örült, hogy jó szálást kapott Oslóban, de tartott attól, hogy majd meg akarják győzni. Három hónap telt el, miközben összebarátkozott a lakótársaival. Egy hajókirándulásra is elment velük és örömmel látta, hogy a többieket is foglalkoztatja a természetvédelem.

Az ifjúságvezető, Joakim Hjortland többször is meghívta bibliatanulmányozásra, de ő kereste a kibúvót. Egyszer még arra is hivatkozott, hogy nincs Bibliája, pedig körülötte mindenkinek a kezében ott volt a Biblia. Amikor először olvasta a többiekkel a Bibliát, éppen Dániel 2. fejezetét tanulmányozták. Megdöbbenette, hogy az európai hatalmak emelkedését és bukását egy prófécia már sok évszázaddal korábban ilyen pontosan megfogalmazta.

Ekkor értette meg, hogy a Biblia természetfeletti kinyilatkoztatás. Az adventista barátai segítettek neki megérteni, hogy Isten miért nem pusztította el Sátánt azonnal, valamint azt is, hogy a teremtés leírását hogyan lehet megérteni és az evolúció elmélete mennyire más alapokon áll. Így hamarosan elérkezett számára a nap, amikor Isten mellett döntött. „Soha nem akartam keresztény lenni, de az érvek súlya meghatározó lett számomra” - mondta később.

Ma már lelkész akar lenni, hogy a hozzá hasonló háttérű embereknek bemutathassa Jézust.

A szennyeződéstől a megtisztulásig

A tanulmány rövid áttekintése

ALAPIGE: Dán 8:14

TANULMÁNYOZOTT IGESZAKASZOK: 1Mózes 11:4; 3Mózes 16;
Dániel 2:38; 8; Zsidók 9:23-28

Bevezetés: *Dániel próféta könyve* 8. fejezetének fő tárgya a mennyei engesztelési nap. Ez az oka annak, hogy itt a héber szentélyszolgálatban csak az engesztelési napon megjelenő két áldozati állat, a kos és a kecskék jelképezik a világbirodalmakat.

A TANULMÁNY TÉMÁI:

- 1) **A kis szarv.** A kis szarv szimbolizálja azt a hatalmat, ami Isten szentélye és népe ellen támad. Ez a hatalom jelképezi Rómát annak pogány és pápai korszakában is.
- 2) **Az engesztelési nap.** Az ebben a fejezetben található prófétai üzenet lényege a szentély megtisztításának gondolata, amire a földi szentély szertartási rendszerében az engesztelési napon került sor.

Gyakorlati alkalmazás: Nem vagyunk egyedül a bűnnel és a szenvedéssel vívott mindennapi küzdelmünkben. Van Főpapunk a mennyei szentélyben, aki különleges szolgálatot végez értünk. Élvezhetjük Isten kegyelmének megnyilvánulásait és bátran beszélhetünk üdvbizonyosságunkról a környezetünkben! A szentély üzenete nemcsak Isten megbocsátására mutat rá, hanem előrevetíti a bűn végső eltörlését is.

Kommentár

Vizsgáljuk meg közelebbről a tanulmány fentebb vázolt témáit:

1) A kis szarv. Míg a könyv 7. fejezetében a kis szarv a negyedik állatból (a pogány Róma) nő ki, addig a 8. fejezet kis szarva a négy égtáj egyikéből ered. Egyes kommentátorok úgy érvelnek, hogy ez a szarv jelképezi IV. Antiokhoszt, a szeleukida királyt, aki Nagy Sándor görög birodalmának négy utódállama egyikből származik, és meghódította Jeruzsálemet, megszenteltelenítette a templomot és üldözte a zsidókat. A bibliai szöveg alaposabb vizsgálata viszont egy másik alanyra mutat rá, ez az értelmezés pedig két fő ok miatt is észszerűbb.

Először is, fel kell figyelnünk arra, hogy egyes bibliafordítások azt a benyomást keltik: a kis szarv annak a négy szarvnak az egyikéből jön, ami a görög kecskebak nagy szarva után következett. Ha ez így igaz, akkor Antiokhoszsal is egybe eshet. Ám a héber szöveg azt jelzi, hogy a kis szarv a négy égtáj egyikéből származik. *„A kecskebak pedig így nagygyá lón; de mikor elhatalmasodék, eltörék a nagy szarv, és helyébe négy tekintélyes szarv növe az égnek négy szele felé. És azok közül egyből kis szarv támadá, és nagyon megnöve délre, napkeletre és a kívánatos föld felé”* (Dán 8:8-9). Egyértelmű jelek vannak a héber nyelvtanban, amelyek arra utalnak, hogy az *„azok közül egyből”* kifejezésben az *„azok”* előzménye az *„égnek négy szele”*. Ebben az esetben a kis szarvnak a négy égtáj egyikéből kellett származnia. Másodszor, a szarv kicsiként kezd, de igen nagyra nő. Antiokhoszból soha nem lett nagy király. A zsidók elleni támadás dacára a rómaiak legyőzték és megszágyenülve kellett hazatérjen. Harmadszor, mivel Dániel látomásaiban az ismétlés elve mutatkozik meg, ezért tudjuk, hogy Dán 8:9-14 verseinek jelenete Dán 7:9-14 szakaszának mennyei ítéletről szóló jelenetének felel meg. Szükségképpen a kis szarv által megtámadott szentély a mennyei és nem a jeruzsálemi templom, amit Antiokhosz megszenteltelenített.

Mivel Antiokhoszra nem illenek a kis szarv jellemzői, ezért felmerül a kérdés: milyen entitásra utal a kis szarv? Itt észben kell tartanunk Dániel profetikus látomásainak párhuzamosságát. Dániel 8. fejezetében a kis szarvnak meg kell felelnie a 7. fejezet kis szarvának. Ebben az esetben a pogány Róma jelenik meg a könyv 8. fejezete kis szarvának legeggy-

értelműbb megszemélyesítőjeként. Ám apró különbséget figyelhetünk meg a 7. és 8. fejezetek szarvai között. A 7. fejezet kis szarva a negyedik fenevadból nő ki, ami arra utal, hogy a pápai Róma a Római Birodalom folytatása vagy kiterjesztése. Ezzel szemben a kis szarv a 8. fejezetben egyik állatból sem emelkedik ki, ami arra engedhet következtetni, hogy a római elnyomás két, egymást követő szakaszát jelképezi: először a Római Birodalom irányú hódítását (Dán 8:9), majd a pápai Róma időszakának függőleges irányú terjeszkedését (Dán 8:10-13). Érdekes, hogy a könyv 7. fejezetének kis szarva meg akarja változtatni Isten törvényét, a 8. fejezetben pedig a támadás a szentély Fejedelme és a szentély alapja ellen irányul. Ezek a szimbólumok azt jelzik, hogy a pápai rendszer az üdvösség tervének hamisítványát állítja fel, Isten törvényét és a megváltás tervét is támadja.

2) Az engesztelési nap. A kis szarvnak a szentély és annak szolgálata elleni agresszív tevékenysége (a pápaság által felállított hamis istentiszteleti rendszer) fényében felmerül a kérdés: „*Meddig tart e látomás a mindennapi áldozat és a pusztító vétek felől? s a szent hely és sereg meddig tapostatik*” (Dán 8:13)? Ez a kérdés azt feltételezi, hogy hosszú idő telik el a szentély megtisztítása előtt, mert a „látomás” szó itt a kos és a kecskebak látomására utal, ami a Perzsa Birodalom idejétől kezdve a kis szarv gonosz tetteiig tart. Mielőtt a „*Meddig tart?*” kérdésre válaszolnánk, gondoljunk végig Dán 8:9-14 részének a szentélyhez kapcsolódó képvilágát!

Dániel 8. fejezetének ez a része a szentély jelképeivel és terminológiájával teli. Az olyan szavak, mint a „sereg”, a fejedelem, a „mindennapi” és a „szent hely” a héber ceremoniális rendszert idézik. A „sereg” (*tsaba*) a szentélyben szolgáló, szertartást végző személyeket jelölheti. A fejedelem (*sar*) a főpapra utalhat. A „mindennapi” (*tamid*) szó a szertartás folyamatosan végzett feladatait jelöli, mint a füstölés, az áldozatbemutató stb. Figyeljük meg, hogy az egyes bibliafordításokban az „áldozat” szó nem szerepel az eredetiben! Fordítók helyezték oda, azt feltételezve, hogy a prófécia a IV. Antiokhosz miatt felfüggesztett templomi szertartásokra utal. Valójában a héber *tamid* szót helyesebben úgy kell fordítani, hogy „folytatólagos” vagy „rendszeres”, és a szentélyszolgálatok különféle tevékenységeire utal, amelyeknek a része az áldozatbemutató, de nem csak arra leszűkítve. Érdekes, hogy itt a szentélyre használt két szó

egyike (*qodesh*) 3Mózes 16. fejezetében fordul elő, az engesztelés napjával összefüggésben (a másik a *miqdash*). Ráadásul a szentély jelenete és a Dán 7:9-14 szakaszában bemutatott mennyei ítélet közötti párhuzam azt jelzi, hogy mindkét látomás ugyanazt az eseményt ábrázolja. Így a Dán 8:14 versében levő szentélynek a mennyben kell lennie.

Most jön az a kérdés, amit Dán 8:13 verse tesz fel: „*Meddig tart e látomás a mindennapi áldozat és a pusztító vétek felől? s a szent hely és sereg meddig tapostatik?*” A válasz a következő: „*Kétezer és háromszáz estvéig és reggelig, azután kiderül a szenthely igazsága*” (Dán 8:14). Az egyik mennyei lénytől érkező válasz arról tájékoztat, hogy a támadás alatt álló szentély megtisztul 2300 év után (az év-nap elvet alkalmazva). Ez a hosszú időszak a perzsa kos idejéig nyúlik vissza. Bár arról nem kapunk információt, mikor kezdődik vagy végződik ez az időszak, egyértelmű, hogy valamikor a perzsa korszak alatt kellett kezdődnie. Ám a mennyei lény világosan kimondja, hogy mi történik a hosszú időszak után: megtisztul a szentély. Az izraelita ceremoniális naptárban volt egy különleges, a szentély megtisztítására rendelt nap – az engesztelés napja, amelyen a szentélyt megtisztították (*taher*) Isten népének a bűneitől. Dániel 8. fejezete említi a mennyei szentély megtisztításának idejét. Ezt a *nitsdaq* ige közvetíti, ami azt jelenti, hogy helyreállít, megtisztít és igazolást nyer. Így ez az ige a következő gondolatokat közli: 1) a szentélynek meg kell tisztulnia Isten népének bűneitől. 2) Helyre kell állítani Istennek a mennyei szentélyben végzett közvetítői szolgálatát. 3) Istent igazolni kell a szentélye meggyalázása után. A pápai rendszer megpróbálta eltorzítani a megváltási tervet és bitorolta Krisztus közbenjárói munkáját a mise, a gyónás és az emberi papok általi feloldozás szentségével. A Dán 9:23-27 szakaszából kapott információból kikövetkeztető, hogy a Kr. e. 457. év jelentette a 2300 éves prófétai korszak kezdetét, aminek Kr. u. 1844-ben kellett végződnie.

GYAKORLATI ALKALMAZÁS

- 1) Hogyan érzünk azzal kapcsolatban, hogy a pápaság eltorzította Isten igazságát és elferdített istentiszteleti rendszert vezetett be?
- 2) Mit tanultunk Isten tanítási módszeréről a Dániel 8. fejezetében használt jelképekből és nyelvezetből?
- 3) Gondolkojunk el a következőn! „Miközben a vizsgálati ítélet folyik a mennyben és Krisztus a bűnbánó hívők bűneit eltávolítja a temp-

---

lomból, a földön Isten népe között tisztogatás, a bűntől való szabadulás különleges munkájának kell végbemennie” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem*. Budapest, 2013, Advent Kiadó, 366. o.).

- 4) Mi a kapcsolat a szentély megtisztítása és a Krisztus követőjeként megtisztult életünk között? Eszünkbe jut olyan bűn, amit el kell hagynunk, hogy teljesen hűségesek lehessünk Jézushoz?
- 5) Mi a különbség aközött, amit Jézus a kereszten tett, illetve amit a mennyei szentélyben való szolgálata során végez? Mi a jelentősége ezeknek az egyéni életünkben?
- 6) Miért kell Istennek vizsgálati ítéletet folytatnia a mennyei szentélyben? Miért nem dönt egyedül, azonnal a magukat Krisztus követőinek vallók végső sorsáról? Mit árul el Isten jelleméről ez az igazság-szolgáltatási eljárás?

IMA A FÜRDŐSZOBÁBAN

Dante Marvin Herrmann (36) - Spanyolország

Nehéz éven volt túl Dante Marvin Herrmann a spanyolországi adventista egyetemen. Már felhasználta a tandíjra a megspórolt 5 000 euróját. Az előző évben a tanulás mellett dolgozott is, és még 5 000 eurót keresett, amit el tudott küldeni a feleségének és a két gyermekének.

A nyár eleje volt, és arról akart prédikálni a gyülekezetekben, hogyan lett adventista ő, a Kanári-szigetéről való, tetovált, korábban drogozó német. Bezárkózott a fürdőszobába, mert ott tudott egyedül maradni és imádkozni az Úrhoz, hogy elmondhassa, ami a szívét nyomja. Letérdelt, beszélt az anyagi gondjairól, elmondta, hogy a következő öt évre még 50 000 euróra lenne szüksége az egyetemi és családi költségeihez. Reménykedett abban, hogy esetleg kaphatna ösztöndíjat, mivel igen jó eredménnyel fejezte be az első évet.

Imáiban mindig Papának szólította Istent. El sem tudta képzelni, hogyan lenne képes kifizetni ekkora összeget a következő időszakban. A hosszabb ima után bement a nappaliba az édesanyjához, aki látogatóba jött hozzá a vizsgák után. A mama falfehér arccal ült a nappaliban, az egyik kezében a telefontal.

„Mi történt, anya?” - kérdezte Dante, türelmetlenül várva a választ. „Valami fantasztikus dolog történt” - kezdte lassan az édesanyja: „Tudod, hogy tíz éve árulom a házamat Németországban. Épp most kaptam egy üzenetet, hogy egy férfi meg akarja venni, és 50 000 euróval többet ajánl érte, mint amennyit kértem.”

Dante nem hitt a fülének, hirtelen meg sem tudott szólalni! Azonnal visszament a fürdőszobába, hogy köszönetet mondjon Istennek. Érezte, hogy Isten küldi ezt a pénzt, de hogy mondja el ezt az édesanyjának?

Amikor kijött a fürdőszobából, a mamája még mindig a kanapén ült: „Szerintem ezt a pénzt a tandíjadra kell fordítanunk - mondta. - Az Úr ezt neked rendelte! A családodat is el kell tartanod.”

Dante megtanulta ebből: Isten mindig elvárja, hogy bízunk Benne és Ő gondoskodik rólunk.

Az esedezéstől a megnyugvásig

A tanulmány rövid áttekintése

ALAPIGE: Dán 9:19

TANULMÁNYOZOTT IGESZAKASZOK: 2Királyok 19:15-19;
Jeremiás 25:11-12; 29:10; Dániel 9; Máté 5:16; Jakab 5:16

Bevezetés: *Dániel próféta könyve* 9. fejezetének itt tárgyalt fő témáit Dánielnek a népért mondott közbenjárói imádsága és a Messiásról szóló prófécia adja.

A TANULMÁNY TÉMÁI:

- 1) **Az imádság.** Dániel közbenjárói imát mondott a népért, ami a mai imádságainknak is példaként szolgál.
- 2) **A prófécia.** Dániel imájára válaszul Isten kinyilatkoztatja hosszú távú megváltási tervét. A várost újjáépítik, a Messiás eljön és felkenik a szentélyt.

Gyakorlati alkalmazás: Miközben Dániel imádságán és azon gondolkodunk, hogyan válaszolt rá Isten, megérthetjük, hogy az Úr egyikünk-től sincs távol. Bár a bűn elválasztott minket Istentől, Jézus, a Messiás áldozata által megbocsátást nyerünk és újból hozzá tartozhatunk. Isten jellemének megbízhatóságára, illetve arra alapozva imádkozott Dániel, hogy mit tett az Úr a népéért a múltban, amikor kihozta őket Egyiptomból. Nekünk még több okunk van arra, hogy bizalommal imádkozzuk! Már eljött a Messiás, és most közbenjár értünk a mennyei templomban. Ami Dániel számára még jövőbeli reménység volt, az nekünk már jelenkori valóság. *„Járuljunk azért bizalommal a kegyelem királyi székéhez, hogy irgalmasságot nyerjünk és kegyelmet találjunk, alkalmas időben való segítségül”* (Zsid 4:16).

Kommentár

Vizsgáljuk meg közelebbről a tanulmány témáit:

1) Az imádság. Ez az ima *Dániel próféta könyvében* a leghosszabb és a legfontosabb. A háttérben két fő ok áll. Először is a 8. fejezetben megtudtuk, hogy Dániel a látomás után testileg és érzelmileg is elfáradt (Dán 8:27). Láta, hogy egy kis szarv nő naggyá, majd megtámadja Isten népét és hamis istentiszteleti rendszert vezet be. Hallotta azt is, hogy 2300 este és reggel (év) kell a szentély megtisztulásához, hogy kiderüljön annak igazsága, és ez igencsak nyugtalanította. A kérdés még 10 év múlva is homályos maradt előtte. Főként a 2300 este és reggel kronológiája maradt magyarázat nélkül, amit a látomásban (*mar'eh*) két mennyei lény közvetített. Dániel azzal zárta le erről a beszámolót, hogy ez a „látomás azonban lenyűgözve tartott” (Dán 8:27, RÚF).

Másodszor, népe fogsága mellett Dániel lelkére nagy súllyal nehezedett Jeruzsálem és a templom pusztulása is. Vágyott Jeruzsálem helyreállítására és népe hazatérésére. Így belevetette magát *Jeremiás próféta könyvének* tanulmányozásába, amiből megtudta, hogy 70 évig tart a város elhagyatottsága (Jeremiás 25. és 29. fejezet). Tehát megérett az idő arra, hogy Isten hazavigye népét a földjükre és újra felépítsék a várost. Dániel tudta a Szentírásból, hogy a fogság oka végső soron Izraelnek az Isten elleni csökönyös lázadása volt. Áthágták a törvényt, elutasították a prófétákat és megszegték a szövetséget. Így a próféta Isten Igéjének hatására Jeruzsálem és a templom helyreállításáért, illetve bocsánatért könyörög a nép érdekében. Feltételezhetjük, hogy ezt az imát Jeruzsálem felé fordulva mondta el, mint ahogy a Dáriusz királyi rendeletébe ütköző imákat is (Dániel 6. fejezet).

Ez fontos tanulságot közvetít arról, ami a saját imaéletünkben és az Úrral való kapcsolatunkban is segíthet. A bibliaszöveg alaposabb tanulmányozása nyomán kitűnik, hogy Dániel imádsága mélyen biblikus. Egy kereszthivatkozásokkal ellátott Bibliában jól látható, hogy számos más igeszakaszt idéz. Említésre méltó a hasonlóság 3Móz 26:40-45 és 5Móz 30:1-10 verseivel. Majd Ezsdrás és Nehémiás imái is Dániel példáját követték, amelyekben bővelkedtek a Szentírásra tett utalások.

Dániel imádsága közbenjárói imádság. A birodalom tisztségviselőjeként betöltött magas pozíciója nem gátolta abban, hogy azonosítsa magát a népével. Vannak, akik elfelejtik a saját közösségüket, amint magasabbra jutnak a társadalmi ranglétrán. Dániel viszont teljes mértékben azonosítja magát a népével, a közösség tagjaként jár közben értük. Több alkalommal a „mi” névmást használja, így osztozik a nép bűneiért való felelősségben és esedezik Isten kegyelméért és megbocsátásáért (lásd Dán 9:5, 18-19). A közbenjárói ima lehetőséget biztosíthat arra, hogy Jézus példáját kövessük. Kilépünk a középpontból, hogy mások szükségleteire összpontosítsunk. Akkor kapjuk mi is a legnagyobb áldást, amikor másokért imádkozunk. Isten „pedig jóra fordította Jób sorsát, miután Jób imádkozott barátaiért” (Jób 42:10, RÚF). Dániel imája nyílt és őszinte volt. Megvallotta a nép és a vezetők bűneit. Nem seperte szőnyeg alá azt, hogy áthágták Isten törvényét és elutasították a prófétákat. Ezzel elismerte, hogy megérdemelték a fogság büntetését. Vágyott Isten jellemének igazolására, ez is imára készítette. Kifejezte: Isten dicsőségét szolgálná és a népek közti hírnevét védené meg azzal, ha helyreállítaná Izraelt és a várost.

2) A prófécia. Gábrriel – ugyanaz az angyal, akivel Dániel a 8. fejezetben találkozott – az imára válaszként eljött, hogy felfedje Isten hosszú távú terveit a népe számára. Fordítsuk a figyelmünket Dán 9:24-27 verseire, hogy megismerjük ennek a legfontosabb messiási prófécianak néhány főbb oldalát!

Először is, Gábrriel „*az esti áldozat idején*” (Dán 9:21, RÚF) ért Dánielhez. Az angyal időzítése azt sugallja, hogy az üzenetének köze van a szentélyhez és annak szolgálataihoz. Az angyal többek között valóban azért jött, hogy kijelentse és elmagyarázza a város helyreállítását, a Messiás engesztelő munkáját és a mennyei szentély felmagasztalását, ami után Krisztus el tudja kezdeni közbenjárói szolgálatát.

Másodszor, a prófécia a 70 hét ($70 \times 7 = 490$) keretében hangzik el, ami 10 jubileumi időszaknak felel meg (10×49). A hetes szám hangsúlyossága arra utalhat, hogy a Messiás tökéletesen biztosítja az üdvösséget. Továbbá ez a profetikus naptár azt jelzi, hogy Isten ismeri a jövőt és térben és időben hajtja végre a megváltási tervét.

Harmadszor, Gábiel azért érkezett, hogy Dániel megértse a kijelentést (Dán 9:23). A „megérteni” ige a 8. fejezetre utal vissza, ami úgy zárult, hogy a próféta nem értette a látomást (Dán 8:27). A „látomás” (*mar'eh*) ugyanaz a héber szó, ami leírta a két angyal megjelenését és a szentély megtisztulását a 2300 este és reggel után (Dán 8:13-14).

Negyedszer, Dániel 9. fejezetének próféciája fontos információt ad, hogy megérthessük a 2300 este és reggel kezdetét, ami így meghatározza a végét is. Gábiel szerint 70 hét „szabatott” a népre. Ennek a héber szónak a jelentése: „vágni”, ami arra enged következtetni, hogy a 70 hetet egy hosszabb időszakból vágták vagy szakították le. Így mindkét próféciának ugyanaz a kezdőpontja, ami pedig a „Jeruzsálem újraépítése felől való szózat” kiadása (Dán 9:25). Ez a szózat Artaxerxész Kr. e. 457-es dekrétumára utal, ami felhatalmazta a zsidókat, hogy visszatérjenek a hazájukba és újra felépítsék Jeruzsálemet (Ezsdrás 7. fejezete).

Ötödször, a 70 hét (490 év) Kr. e. 457-ben kezdődött és Kr. u. 34-ben végződött. Az utolsó hét eseményei úgy következtek be, ahogyan azt Isten előre megmondta. A hét elején megjelent a nyilvánosság előtt Jézus, a Messiás, amikor Keresztelő János alámerítette (Kr. u. 27). A hét közepén keresztre feszítették (Kr. u. 31). A hét (és egyben a 490 év) végén, István mártírhalála után pedig az evangélium üzenete eljutott a pogányokhoz is.

Hatodszor, egy másik kulcsfontosságú esemény, ami a hetedik hét során történt, a „szentek szentjének” (*qodesh qodashim*) felkenése. Ez akkor következett be, amikor Kr. u. 31-ben Jézus felment a mennybe és megkezdte ott közbenjárói szolgálatát. Mindenképpen a mennyi szentélyről van itt szó, mert a jeruzsálemi templomnak nem volt többé jelentősége az üdvösség tekintetében Kr. u. 31 után, amikor is Jézus halála feleslegessé tette az áldozati rendszert.

Hetedszer, mivel Kr. e. 457 volt a 2300 este és reggel kezdőpontja is, a mennyi szentély megtisztulásának 1844-ben kellett kezdődnie, amit Dán 8:13-14 része jelentett be. Krisztus abban az évben lépett be a szentek szentjébe, hogy elvégezze a vizsgálati ítéletet.

Nyolcadszor, a prófétai számok és egyéb részletek összetettsége mellett ne tévesszük szem elől Jézust! A prófécia által leírt események a Messiás engesztelő munkájában tetőznek, amit nemcsak Izrael, hanem az egész világ érdekében tett. Dániel tehát sokkal többet kapott, mint amit kért. Milyen gyakran teszi Isten velünk ugyanezt! Úgy válaszol az imáinkra, hogy minden képzeletünket felülmúlja!

GYAKORLATI ALKALMAZÁS

- 1) Melyek Dániel imádságának a főbb jellemzői, és mit tanítanak a személyes imaéletünk vonatkozásában?
- 2) Figyeljünk fel arra, hogy milyen részletességgel vallotta meg a bűnököt Dániel az imájában! Hogyan segít ez a megközelítés a saját közbenjárói imádságunkban? Hogyan változtatjuk meg az imádkozási szokásainkat e tanulmány alapján?
- 3) Imádkozunk-e mostanában valakiért? Mit tudunk a helyzetéről?
- 4) Milyen helytelen hozzáállás akadályozhatja a közbenjárói imákat?
- 5) A 70 hét és a 2300 este és reggel prófétai adatai még mindig érvényesek? Magyarazzuk meg a válaszunkat! Mit árulnak el ezek a számok Istenről? Hogyan erősíthetik a Jézus iránti elköteleződésünket?
- 6) Képzeljük magunkat Dániel helyzetébe, és gondolkodjunk el a következőkön:
  - Isten körülbelül 10 évig várt, hogy világossá tegye a 8. fejezet látomásának egyes részleteit Dániel előtt. Mennyire várjuk türelmesen Isten válaszait a saját, lelki és egzisztenciális kérdéseinkkel kapcsolatban? Mennyire készített bennünket a várakozási idő a Szentírás kutatására a tisztánlátásért és a megértésért?
  - Miközben Dániel imádkozott, válaszul Isten elküldte Gábrielt. Kaptunk már ilyen azonnali választ imára? Így válaszol Isten általában az imáinkra? Magyarazzuk meg a válaszunkat!
  - Hogyan tarthatunk egyensúlyt az imádkozás és a bibliaolvasás között az áhítatainkban?
- 7) A Dániel 9. fejezetében foglalt próféciaiból melyik esemény a legfontosabb a saját lelki életünkre nézve?

UGYANAZ AZ ÁLOM TÍZ ÉVEN ÁT

Laurentiu Stefan Druga (35) - Spanyolország

A Bukaresthez közeli kis iskolába csak három hetednapos adventista gyerek járt, ők mind Laurentiu Stefan Druga osztálytársai voltak. Mivel barátok voltak, Laurentiu sokszor elment velük a gyülekezetbe, és hamarosan meg is keresztelkedett. Idővel azt is elhatározta, hogy lelkész lesz, ezért jelentkezett a Bukaresti Adventista Főiskolára. Abban az évben húsz diákot vettek fel, így elég magas pontszámot kellett elérnie, ha be akart jutni. Megírta a vizsgát, de csak 21-dik lett.

Elhatározta, hogy a következő évben újból megpróbálja a felvételit, de valahogy lelkileg elengedte magát, és amikor bement ugyanabba a terembe, leült ugyanahhoz az asztalhoz, ránézett a papírra, nem jutott sokra. Pár perc múlva felállt és kiment a teremből. Érezte, hogy lelkileg eltávolodott Istentől, nem tudta megírni a felvételi vizsgát.

Eltelt több év. Laurentiu Spanyolországba ment dolgozni, megnősült, gyermeke született. 23 évesen találkozott az egyik adventista nagybátyjával, akivel arról beszéltek, hogy korábban lelkész akart lenni. Akkor a feleségével együtt elhatározták, hogy megkeresztelkednek.

Laurentiu több napon át azt kérdezte Istentől imában, hogy mi a terve vele. Két nappal a keresztsége után látott egy álmot. Belépett egy terembe, leült egy nagy asztalhoz, belenézett a matematika vizsgafeladatokba, de mivel nem készült fel, kétségbeesett, ekkor felriadt. Amikor visszaaludt, álmában már a madridi gyülekezet szószékén állt, mosolygott, és az emberek örömmel hallgatták a beszédét. Békességet, az Úr megnyugtató jelenlétét érezte. Újból és újból ezt álmodta, más tantárgyakból vizsgázott, de végül mindig a gyülekezetben beszélt.

Tíz évig ismétlődött ez az álma, már sokszor várta is, persze inkább csak a megnyugtató részét. Imában mindig azt kérdezte: „Uram mi a terved velem?” Tíz évig nem beszélt a feleségének az álmáról, amikor aztán végre elmondta neki, ő azt tanácsolta, hogy kezdjen tanulni. Laurentiu hamarosan beiratkozott a főiskolára, és már másodéves teológus-hallgató. Mióta megfogadta a felesége tanácsát, nem tért vissza a korábbi álma.

A küzdelemtől a győzelemig

A tanulmány rövid attekintése

ALAPIGE: Dán 10:19

TANULMÁNYOZOTT IGESZAKASZOK: Józsué 5:13-15; Ezsdrás 4:1-5; Dániel 10; Róma 8:37-39; Efezus 6:12; Kolossé 2:15; Jelenések 1:12-18

Bevezetés: Az e heti tanulmányban két téma érdemel említést. Az egyik a láthatatlan háború, ami a nagy küzdelem színpalái mögött bontakozik ki. A másik felbukkanó téma a bizonyosság, hogy nem vagyunk egyedül ebben a harcban. A győztes Fejedelem áll ki értünk a csatában.

A TANULMÁNY TÉMÁI:

- 1) **A láthatatlan háború.** A jó és a rossz közötti küzdelem egyik legkomorabb része az a láthatatlan háború, amire a lelki szintéren kerül sor. Itt egy pillanatképpen a gonosz erőket látjuk, amelyek a perzsa királyt próbálták arra befolyásolni, hogy hiúsítsa meg Istennek a Jeruzsálem újjáépítésére vonatkozó tervét.
- 2) **A győztes Fejedelem.** Isten népe nincs egyedül, míg dúl a konfliktus. Hatalmas és győztes mennyei Fejedelem kel fel, hogy megküzdjön a gonosz erőivel Isten népéért és sikerre vigye Isten tervét.

Gyakorlati alkalmazás: Életünk legnagyobb csatája nem húsból és vérből való, látható ellenségek ellen zajlik, hanem „erők és hatalmak ellen, a sötétség világának urai és a gonoszság lelkei ellen, amelyek a mennyei magasságban vannak” (Ef 6:12, RÚF). Bár emberi szempontból ez a harc egyenlőtlen küzdelem lehet, amiben látszólag vesztesre állunk, mégsem kell félnünk! Jézus harcol értünk, mellettünk áll és Ő biztosít a győzelemről.

Kommentár

Vizsgáljuk meg közelebbről a tanulmány fent felvázolt témáit:

- 1) **A láthatatlan háború.** *Dániel próféta könyve* 10. fejezete bevezeti a könyv utolsó látomását, ami a 10-12. fejezeteket foglalja magába.

Kr. e. 536-ot írunk, Círusz, Perzsia királyának 3. évében járunk. Körülbelül ötvenezer zsidó tért vissza a hazájába (Ezsdrás 2. fejezet), és amint kezdtek újraépíteni a templomot, hatalmas ellenállásba ütköztek. A samaritánusok a zsidók adáz ellenségeivé váltak, mivel nem vehettek részt az újjáépítésben. Círusznak olyan leveleket írtak, amelyekben a zsidókat lázadóknak állították be, és meggyőzték a királyt, hogy állíttassa le a munkálatokat (Ezsd 4:6-16, 23-24). Dániel ismét böjtölni és imádkozni kezdett, mikor hírt kapott zsidó honfitársai helyzetéről. Huszonegy napig imádkozott és böjtölt a hazatértekért. Isten a „nagy háborúról” szóló látomással válaszolt, amelyben felemelkedik a fűgöny, ami elválasztotta a láthatatlan valóságot a láthatótól. A próféta betekinthezt a mennyei háborúba, ami a földi csaták mögött húzódik meg.

Dániel hamar megtudta a látomás kibontakozása közben, hogy a templom újjáépítése nem korlátozódik az emberi uralkodók hóbortjaira. A zsidókat, samaritánusokat és a perzsákat érintő események mögött egy láthatatlan háború dúlt Isten angyalai és a gonosz erői között. Az apokaliptikus prófécia egyik meghatározó vonása, hogy ilyen szoros a kapcsolat a mennyei és a földi események között. Az angyal feltárta Dániel előtt, hogy volt egy csata Mihály és Perzsia fejedelme között, ami tovább folytatódik majd Görögországgal, majd az északi és a déli királyok közötti katonai összecsapásokkal (Dániel 11. fejezet).

Vizsgáljuk meg ennek a harcnak az egyes elemeit, ahogy tovább haladunk a tanulmányban! Azt mondja Dániel prófétának az egyik mennyei lény, minden bizonnal Gábiel, hogy Perzsia fejedelme huszonegy napig állt neki ellen, míg Mihály a segítségére nem sietett (Dán 10:13). Ekkor el kell döntenie, hogy az Isten angyalának ellenálló Perzsia fejedelme vajon emberi uralkodó volt-e, vagy inkább egy lelki erő. Egyes kutatók azzal érvelnek, hogy Perzsia fejedelme Kambüszész, Círusz fia volt, aki Babilon királyaként az apja társuralkodója volt ebben az időben. Kambüszészről ismert, hogy ellenségesen viszonyult más vallásokhoz, és azt gondolják róla, ő volt az az uralkodó, aki megállíttatta a templom újjáépítését. Azt viszont nehéz felfogni, hogyan állhat ellen Isten angyalának egy emberi király annyira, hogy Mihálynak közbe kellett lépnie. A fejedelem természetfeletti lényé mellett erősebb érv viszont a „*fejedelem*” szó párhuzamos használata: Perzsia „*fejedeleme*” (sar) és Mihály,

a „*fejedelem*” (sar), aki Isten népét képviseli. A szembenállás és az ellenségeskedés miatt Perzsia fejedelme bizonyosan rosszindulatú lehetett, aki fellépett Mihály, a mennyei Fejedelem ellen.

Tehát azt itt leírt „súlyos háború” Sátán, a sötétség fejedelme – aki Isten népe földi ellenségeinek az érdekeit képviseli – és Krisztus, a nagy Fejedelem között dúl, aki Isten népét képviseli. Ez a háború áll a jó és a rossz közötti nagy küzdelem középpontjában, ami megnyilvánul a világot sújtó politikai, társadalmi és vallási gonoszságokban. Az ördögi hatalmak fokozták az ellenállásukat Isten angyalaival szemben, és földi erőkkal támadtak Isten népére, Mihály, az „*előkelő*” Fejedelem kiáll, hogy megvédje és megmentse népét (Dán 12:1). Erre térünk most rá.

2) A győztes Fejedelem. Mihály mindig egy konfliktus keretében jelenik meg a Bibliában. Dániel 10. fejezetében Perzsia gonosz fejedelme ellen küzd. A 12. fejezetben azért kel fel, hogy megszabadítsa Isten népét a nagy küzdelem záró jeleneteiben. *Júdás levelében* az ördöggel vitatkozik Mózes teste felett, Jelenések 12. fejezetében pedig a sárkánnyal küzd. Így egyértelműnek tűnik, hogy Ő az a mennyei harcos, aki a jók seregeit képviseli a gonoszok ellen.

Hogy jobban megértsük Mihály természetét és személyét, vegyük figyelembe, hogy Istennek a harcusként való megjelenítése az egyik legmarkánsabb ábrázolása a Bibliában: Ő „*...erős hadakozó Úr*” (Zsolt 24:8) és „*Vitéz harcos*” (2Móz 15:3). Több zsoltár győztes harcusként ábrázolja az Urat (Zsoltárok 68. fejezet). Tehát Isten a népe ellenségei, például az egyiptomiak, a kánaániták, az asszírok és a babilóniaiak ellen küzd. Azt is látjuk, hogy a saját népe ellen küzd, amikor az ellenség kezébe adja őket, mert megtörték a szövetségét. Reményt is ad a végidőre nézve az, hogy a Biblia harcusként mutatja be Istent, mert azok ellen fog küzdeni, akik elnyomták a népét (Zak 14:3).

Megjegyzendő, hogy olyan szövegekörnyezetben, amikor az Ige Istent harcusként mutatja be, megjelenik a „Kicsoda olyan, mint Isten?” kifejezés egy változata (2Móz 15:11; Jer 50:44; Zsolt 35:9; 71:20; 77:14; 89:7, 9; Mik 7:18). Tehát nem véletlen a Mihály név, aminek a jelentése: „Kicsoda olyan, mint Isten?” Ez az isteni szerepére utal, ami egybecseng Mihály szerepével. Olyan mértékben azonos Istennel, mint amire nem

lenne képes egyetlen más mennyei lény vagy angyal. Ezért Dániel könyvében Krisztus, Isten örök Fia jelenik meg Mihályként, még testet öltése előtt.

Jelentős, hogy amikor Keresztelő János először ránézett Jézusra, azonnal harcosnak látta, akinek szórólapát van a kezében és a pelyvát olthatatlan tűzzel égeti el (Mt 3:12). Később azt hitte, hogy tévedett, mert Jézus ördögöket űzött és betegeket gyógyított ahelyett, hogy hadakozott volna a népe ellenségeivel. Aztán a tanítványaitól azt a hírt kapta, ami az első meggyőződését támasztotta alá. Jézus valóban az az isteni harcos, aki küzdött a gonosz lelki erői ellen. A legádázabb csatájára a kereszten került sor, amikor legnagyobb győzelmét aratta a gonosz ellen, úgy, hogy Ő halt meg. A kereszten „*Lefegyverezte a fejedelemségeket és a hatalmasságokat*” és diadalmaskodott felettük (Kol 2:15, RÚF). Feltámadása után felment a mennybe és győztes harcosként mutatta be hadizsákmányát kozmikus bevonulása során (Ef 4:7-8; Zsoltárok 24. és 68. fejezet).

Szent kötelességünk, hogy a Fővezér mellett folytassuk a harcot. Jézushoz hasonlóan nem úgy kell megharcolnunk ezt a csatát, hogy ölünk, hanem inkább nekünk kell meghalni. A fegyvereink nem puskák és bombák, hanem a hit és az Isten Szava (Ef 6:10-18). Nemcsak külső ellenségek ellen küzdünk, hanem az ellen a bűn ellen is, ami a mi szívünkben lapul. Viszont „*mindezekben diadalmaskodunk az által, aki szeret minket*” (Róm 8:37, RÚF). Folytassuk hát a harcot addig a napig, amíg Mihály el nem jön, hogy elpusztítsa a gonoszt annak minden formájában!

GYAKORLATI ALKALMAZÁS

Képzeljük el a következő jelenetet: amikor meglátogatunk egy fénykép galériát, látunk egy középkorú emberről készült furcsa képet. Az arca eltorzult. Az ajkát összeszorítja. Ökölbe szorította a kezét. Az arca összeráncolódott, nem a kortól, hanem a méregtől. Amikor a képre nézünk, biztosra vesszük, hogy bárkit is ábrázoljon, olyan valaki lehet, akivel nem szeretnénk összebarátkozni. Örülünk, hogy csak egy képen látjuk a kiállításon.

Ezek után odalép hozzánk egy tárlatvezető és elmondja, ki az az illető, elmeséli a kép kontextusát. A kép valójában egy ügyvédről készült köze-

---

li felvétel. Egy idős özvegyet védett a bíróságon. A nő elveszítette volna egyetlen kis földterületét egy nagy társasággal szemben. A vállalat ügyvédei jogi csavarokkal szerették volna megkaparintani a földjét. A kép abban a pillanatban készült, amikor az ügyvéd verbális és nonverbális érveket sorakoztatott fel a bíró előtt, hogy végül a nő javára döntsön.

- 1) Hogyan változtatja meg a véleményünket a képen szereplő emberről a háttér információ? Szeretnénk, ha a barátunk lenne? Beszéljük meg a válaszunkat!
- 2) Hogyan segít a jó és a rossz közötti nagy küzdelemről kapott információ jobban értékelni a harcos Isten képét, amit a Szentírás mutat?
- 3) Lenne bármilyen garanciánk arra, hogy örökre elpusztul a gonosz, ha az Úr nem „harcos Isten” lenne?
- 4) Mit változtat a helyzeten az, hogy Jézus Krisztus az a harcos, aki Sátán seregei ellen harcol értünk?

ISTEN A BÖRTÖNBEN

Elena (20) - Románia

20 évesen börtönben vagyok Romániában. Szeretem a személyes bizonyítványtevéseket.

Amikor először találkoztam egy adventista lelkésszel, megkérdezte, hogy mit szeretek olvasni. Azt feleltem, hogy szívesen olvasok keresztények személyes bizonyítványtevéseiről. A következő héten több hasonló könyvet hozott nekem.

Egy nap én is szeretném majd megírni az én történetemet. Ha magamról írnék, először a gyermekkorom boldog pillanataival kezdeném. Amikor 4 vagy 5 éves lehettem, sokszor bosszantottam a dédszüleimet, amíg egészen kiborultak tőlem.

Ha magamról írnék, leírnám az első boldog napjaimat az iskolában, amikor elvitt a dédmamám az iskolába. Sokszor segítettem nekem a házi feladatokban is. A dédszüleim nagyon szerettek engem.

Ha magamról írnék, beszámolnék az első boldog pillanataimról is, amikor már börtönben voltam, meg azokról az emberekről, akikkel találkoztam, a lelkésszel, aki hetente bejön hozzám néhány fiattal. Nagyon sok szép dolgot tanítanak nekünk. Én nyolcadikban kiestem az iskolából. Rengeteget tanulok abból, amit ők mutatnak nekünk, nagyon érdekel. Sokat beszélnek a Bibliáról is, aztán imádkozunk és beszélgetünk. A személyes bizonyítványtevéseimben írnék a rossz időszakaimról is, amikor 17 évesen börtönbe kerültem, 12 évre ítélték el. A családomból senki nem látogatott meg. A dédikém meghalt, mielőtt börtönbe kerültem, a dédnagypapám pedig súlyos beteg. Senki nem szólt hozzám egyetlen jó szót sem.

Egy rendőrnőt jelöltek ki, hogy a gondomat viselje, és jár hozzám egy lelkész is. Ők nagyon kedvesek velem és már három éve és hét hónapja hasznos dolgokra tanítanak.

Ha magamról írnék személyes bizonyítványtevést, megírnám, hogy 20 éves koromra sok mindent sajnálok az életemben. A családomnak komoly anyagi gondjai vannak, és nem voltak velem, amikor szükségem lett volna rájuk. Kegyetlen dolgok történtek velem, ezért lettem olyan zárkózott, talán ezért kerültem börtönbe, ezért öltem meg valakit. Ha a dédnagymamám nem hal meg, nem jutottam volna ide. Ha kikerülök innen, szeretnék családot, szeretnék dolgozni, hasznosan élni. Egy nap majd szeretném megírni a személyes bizonyítványtevésemet!

Észak és dél felől „a kívánatos földig”

A tanulmány rövid áttekintése

ALAPIGE: Dán 11:35

TANULMÁNYOZOTT IGESZAKASZOK: Ézsaiás 46:9-10; Dániel 8:3-9, 20-25; 11; Máté 27:33-50

Bevezetés: *Dániel próféta könyve* 11. fejezete kétségkívül a legnehezebb fejezet az egész könyvben. Viszont a prófécia főbb vonásai egyértelműen kitűnnek. Isten népét üldözni és támadni fogják, de végül az Úr győz. Ebben a tanulmányban figyelmet fordítunk az északi és déli hatalmak közti nagy háborúra, illetve a végső események képeire, amelyek ezt a fejezetet lezárják.

A TANULMÁNY TÉMÁI:

- 1) **A súlyos háború.** Dán 10:1 versében az angyal által említett „súlyos” háború a 11. fejezetben bontakozik ki, miközben az északi és déli királyok a vég idejéig harcolnak egymással.
- 2) **Az utolsó események.** A fejezet záró része a gonosz erők pusztulásával tetőzik, amikor a végső támadást indítják Sion, Isten „dicső szent” hegye ellen.

Gyakorlati alkalmazás: Az északi és déli királyok közötti sok csata mögött egyetlen nagy háború zajlik. Az Isten és Sátán közötti nagy küzdelem az, aminek még politikai és társadalmi következményei is vannak a földön. A háború elsősorban nem területi hódítás vagy anyagi előnyök miatt dúl. Az emberek szívéért és gondolataiért vívott kozmikus mértékű harc ez. Ebben a csatában semmiképp sem lehet semlegesnek maradni, oldalt kell választanunk!

Kommentár

Vizsgáljuk meg közelebbről a tanulmány fent felvázolt témáit:

A súlyos háború. Az észak és dél közötti háború az ígéret földje fölötti uralomra törő hatalmak csatáit idézi. Izrael földje gyakran keveredett bele a korabeli nemzetközi konfliktusokba, mivel nagyhatalmak találkozási pontjánál helyezkedett el. Palesztina stratégiai uralmáért küzdöttek az északi népek (asszírok, babilóniaiak és szeleukidák) a déli hatalmak ellen (egyiptomiak, Ptolemaiosz dinasztia). Nyilvánvaló, hogy a szent föld fölötti uralomért vívott háború szenvedéssel járt Isten népe számára. Gábiel egyértelművé teszi: a próféciának az a célja, hogy Dániel megértse, „*ami a te népedre az utolsó időkben következik: mert a látomás azokra a napokra szól*” (Dán 10:14). Így a királyságok hosszú sora és azok háborúi azért illenek ide, mert Isten népe sokat szenved azoktól. A prófécia eseményeinek kibontakozása közben, az észak és dél közötti háborúk tetőfokán támadást indítanak Sion hegyén Isten népe ellen. Tulajdonképpen *Dániel próféta könyvének* üzenete ebben a végső csatában csúcsosodik ki, illetve abban, hogy Isten közbelép és megmenti a népét.

Tisztában kell lennünk vele, miközben történeti közelítéssel állunk ennek a fejezetnek az értelmezéséhez, hogy amint a próféta idősik áthalad a Golgotán, a profetikus szimbólumokat és az általuk jelképezett eseményeket is az Újszövetség szerint kell magyarázni. Isten az Izraellel kötött szövetséget Krisztus által a pogányoknak is felkínálja, az ígéret földje pedig immár magában foglalja az egész világot. Számításba kell vennünk a Messiás által bevezetett új valóságokat is, miközben a 11. fejezet próféta eseményeit magyarázzuk.

Tehát a legtöbb történeti magyarázó szerint az északi király eleinte Szíriában a szeleukida hatalomra utalt, a déli király pedig a Ptolemaiosz dinasztiaát jelképezte, akik Egyiptom fölött uralkodtak. Később az északi király szerepét a pogány, majd a pápai Róma veszi át. Ugyanakkor a próféta idősikán a későbbiekben a dél az ateizmust jelképezi, amit a francia forradalmat elindító hatalmak hirdettek erőteljesen. Ez az irányzat a mai napig megvan.

Máig vitatott, hogy pontosan hol történik *Dániel próféta könyve* 11. fejezetében a váltás a hatalmak között. Így azokra a pontokra érdemes összpontosítani, amelyek már biztosak és egyértelműek, mivel a könyv többi vázlatpróféciájával párhuzamban állnak. A következő táblázat megmutatja, hogyan kapcsolódik a 11. fejezet Dániel más próféciáihoz, főként a 8. fejezetéhez.

Hatalom	Dániel 2	Dániel 7	Dániel 8	Dániel 11
Babilon	Arany	Oroszlán		
Perzsia	Ezüst	Medve	Kos	Perzsia (Dán 11:3)
Görögország	Réz	Párduc	Kecskebak	Görögország (Dán 11:2-4)
Pogány Róma	Vas	Rettenetes fenevad	Kis szarv A Messiás halála (nagid, Dán 9:25-26)	Északi király A Messiás halála (nagid, Dán 11:22)
Pápai Róma	Vas	Kis szarv Mennyei ítélet (Öregkorú/ ember Fia, Dán 7:9-14)	Kis szarv Meggzűntetik a mindennapi áldozatot (tamid, Dán 8:13) A mennyei szentély megtisztítása/ az „utolsó” idők ('et qets, Dán 8:17)	Északi király Meggzűntetik a mindennapi áldozatot (tamid, Dán 11:31) A vég ideje (‘et qets, Dán 11:40)
Isten országa	Kő	Az országot a Felséges szentjei kapják (Dán 7:27)	A kis szarv romlása (Dán 8:25)	Az északi királyt legyőzik a dicső hegynél (Dán 11:45)

2) A végső események. Az utolsó rész (Dán 11:40-45) azt mutatja be, hogy az északi és a déli király közötti hosszadalmas háború a tetőfokára ér. Addigra az északi király legyőzi a délit és egy utolsó támadást indít Sion hegye ellen. Mivel az itt leírt események többsége a jövőben következik be, a magyarázatuk csak kísérlet, tehát kerüljük a dogmatizmust! Ennek ellenére két alapvető magyarázati elvvel fel tudjuk vázolni a prófécia főbb vonásait. Először is meg kell értenünk, hogy a próféciaiban előre jelzett események ábrázolása az ószövetségi Izraelhez és annak intézményeihez kötődik. Másodszor, az ilyen képeket és nyelvezetet a Krisztus által bemutatott egyetemes, végidei valóságok szimbólumaként kell értelmezni.

A fenti elvek alapján a déli király Egyiptom, a prófécia következetesen így jelöli. Az északi királyt pedig ezek szerint Babilonnal kell azonosítani, ami az Ószövetségben az északról jövő hatalomként jelenik meg (Jer 1:14; 4:5-7; 6:1; 10:22; 13:20; 16:15; 20:4; 23:8; 25:9, 12). A Nimród által alapított Babilon lett a pogány vallás központja és Jeruzsálem ősellensége. Az apokaliptikus jelképvilágban Babilon mind a pogány, mind a pápai Rómát szimbolizálja. Így a profetikus idősiknak ebben a pillanatában, a vég idején Babilon/az északi király a pápaságot és annak támogató hatalmait jelöli. Egyiptom pedig azokat az erőket szimbolizálja, amelyek szembeszállnak a pápasággal, de amelyeket végül az legyőz. Így más lehetőségek mellett (mint például az Oszmán Birodalom) az a legvalószínűbb, hogy az ateizmust és a szekularizmust jelképezi Egyiptom.

Amikor az északi király meghódítja a „*kívánatos*” földet, azt tudjuk meg, hogy „*Edom, Moáb és az Ammon fiainak színe-java*” (Dán 11:41) megszabadul a lehengerlő erejétől. Mivel e népek már régóta nem léteznek, nagyobb végidei entitások szimbólumaiként kell értelmeznünk e megnevezéseket. Hogy jobban megértsük a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, tudnunk kell, hogy a „*kívánatos*” föld nem a Közel-Kelet egy földrajzi térsége, hanem Isten maradék népének szimbóluma. Hasonlóképpen „*Edom, Moáb és az Ammon fiai*” nem etnikai megjelölésnek számít, hanem azokat jelzi, akik ellenállnak Babilon csábításának, és az utolsó napokban különféle vallásokból és filozófiai hátterekből csatlakoznak a maradékhoz.

A hosszú háború utolsó ütközetére akkor kerül sor, amikor az északi király „felvonultatja az ő sátor-palotáját a tengerek és a dicső szent hegy között” (Dán 11:45). Ez a kép az idegen királyokat juttatja az eszünkbe, akik északról támadták meg Jeruzsálemet. Például Szanhérib a Földközi-tenger és Jeruzsálem közötti Lákisnál állította fel a sátraikat. Ezek a képek a lelki Babilon (a pápaság és annak szövetségesei) és Isten népe közötti utolsó ütközetet jelképezik. A „dicső szent hegy” Isten népét jelöli, ami Krisztus vezetése alatt áll. Így a prófécia a régi Izrael és Júdea tapasztalatait idéző nyelvezettel ábrázolja a végidei Babilon támadását Isten népe ellen. Az ellenség elbukik „és végére jut, és senki sem segít rajta” (Dán 11:45).

GYAKORLATI ALKALMAZÁS

„Az emberiség történelmét megörökítő krónikák úgy tüntetik fel, hogy a nemzetek fejlődése, birodalmak emelkedése és bukása az emberi akarat és vitészség függvénye, és az események alakulását nagymértékben emberek hatalma, becsvágya és szeszélye határozza meg. Isten Igéje azonban félrehúzza a függönyt, és az emberi érdekek, hatalmak és indulatok minden pro és kontra ténykedése fölött, mögött és általuk meglátjuk a végtelen irgalmú Isten munkáját, aki csendben, türelmesen viszi véghez a maga szándékát” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*. Budapest, 1995, Advent Kiadó, 309. o.).

- 1) *Dániel próféta könyve* 11. fejezete bemutatja, Isten milyen részletesen ismeri a jövőt. Hogyan erősítheti a hitünket az, hogy Isten előre tudja az eseményeket?
- 2) A 11. fejezet (különösen Dán 11:40-45) spekulatív magyarázatok tárgya volt. Hogyan segíthet az apokaliptikus prófécia ismétlődő jellege (lásd az 1. leckét) a fejezet helyes értelmezési keretein belül maradni?
- 3) Mihez kezdjünk a nagy küzdelemre vonatkozó ismeretünkkel, amit Dániel próféciaiból szereztünk (Dán 11:33)?

EGY CIGÁNY FALU ELFOGADTA A SZOMBATOT

Peter Mizigar (44) - Szlovákia

Egy 2000 fős falu lakói kereszténynek vallották magukat, pedig senki nem járt templomba és nem is olvasták a Bibliát.

Miután 1993-ban Szlovákia függetlenné vált, több misszionárius is érkezett Rakusy falujába, de kevés érdeklődést tapasztaltak. Egy falubeli, Peter Mizigar inkább a zenekarával töltötte az időt, mint hogy prédikációkra figyelt volna. A zenekart esküvőkre és temetésekre hívták, és ő volt a basszusgitáros. A banda tagjai, köztük az öccse, Pavol a keresetüket alkoholra költötték. Peter azonban soha nem ivott, mert ő volt a sofőr. Amíg józanul játszott, megfigyelte, hogy a hallgatóságnak két csoportja van, az intelligensek és a primitívebbek, de amikor mindenki leissza magát, eltűnik a különbség. Így minden rendezvény, még a temetések is, ökölharcban végződnek. Egy nap aztán még Pavol is megelégette ezt, és Peterrel együtt elhatározta, hogy attól fogva keresztény zenét hallgatnak és játszanak. A többiek is egyetértettek velük. Egyik este Peter észrevette, hogy egy könyv van Pavol asztalán.

„Milyen könyv ez?” - vette fel a könyvet, de Pavol kikapta a kezéből és a hóna alá csapta. „Tedd le! - mondta. - Ez nem a tiéd!”

Amíg Pavol zenélt, Peter elvette a könyvet, hazavitte és a következő hónapban otthon sokszor olvasta. A *jelenések könyvével* kezdte, majd az evangéliumokat olvasta. Ezután elárulta Pavolnak, hogy ő vitte el a Bibliát, de visszaadja, miután befejezi. Egyik nap Márk 16:16 versét olvasta: „*Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözülni fog, aki pedig nem hisz, elkárhozik.*” Peter elszaladt Pavolhoz, és kérte, hogy azonnal keresztelje meg, mert engedelmeskedni kell Jézusnak. Pavol egy kissé habozott, de Peter erősködött, így a többiek is kimentek a patakhoz, megvallották bűneiket Istennek és megkeresztelték egymást. Nagy megnyugvást és örömet éreztek, attól fogva nem káromkodtak, nem dohányoztak és nem ittak. A szomszédok ámulnak a csodálkozástól. A négy barát naponként olvassa a Bibliát, sőt gyakran 50-en vagy akár 100-an is csatlakoznak hozzájuk. Egyszer olvastak a szombatról is, aztán kérdezősködtek utána, de senki nem tudott a kérdéseikre felelni, nem tudták megmondani, miért nem vasárnap van a Bibliában. Később találtak egy adventistával, aki mindent részletesen elmagyarázott nekik. Peter házában ma már 24 megkeresztelt adventista tanulmányozza a Bibliát, és még több érdeklődő csatlakozik hozzájuk.

A porból a csillagokig

A tanulmány rövid áttekintése

ALAPIGE: Dán 12:3

ITANULMÁNYOZOTT IGESZAKASZOK: Dániel 12; Lukács 10:20; János 14:29; Róma 8:18, 34; Zsidók 2:14-15; Jelenések 11:3

Bevezetés: Az e heti tanulmányban három téma érdemel megkülönböztetett figyelmet, mert ezekkel kapcsolatban a hetednap Adventisták nézete másokétól eltérő. Mihály szerepe és személye, a feltámadás és *Dániel próféta könyve* 12. fejezetének idői proféciái.

A TANULMÁNY TÉMÁI:

- 1) **Mihály személye.** A keresztény kommentátorok általában úgy értik, hogy Mihály csupán egy előkelő angyal. Viszont jelentős bibliai bizonyíték mutat arra, hogy Ő Isten Fia, még a testet öltése előtt.
- 2) **A feltámadás kiterjedése.** A *Dániel próféta könyvében* leírt feltámadás nem az általános feltámadás, hanem egy különleges esemény, amire közvetlenül Jézus második eljövetele előtt kerül sor.
- 3) **Idői proféciák.** Több kísérlet történt már a 12. fejezet idői proféciáinak szó szerinti értelmezésére, amelyeknek a jövőben kell teljesedni. A legerősebb bizonyítékok arra mutatnak, hogy ezek egybeesnek a 7-9. fejezetek nagy ívű proféciáival és lefedik azokat.

Gyakorlati alkalmazás: Mivel Dániel Istene a mi Istenünk is, mi pedig az Ő népe vagyunk, ezért a Dánielnek adott ígéretet a magunkénak is tudhatjuk. Mihály, azaz Jézus Krisztus a képviselőnk a mennyi szentélyben. Ő az élő Isten, aki irányítja a történelmet és vigyáz ránk. Ezért örömmel, bizalommal élhetünk a jelenben és tekinthetünk a jövőbe.

Kommentár

Vizsgáljuk meg közelebbről a tanulmány fent felvázolt témáit:

1) Mihály személye. A *Dániel próféta könyvében* megjelenő szereplők közül egy megkülönböztetett figyelmet érdemel. Először azért jön, hogy megvédje a három hébert az égő tüzes kemencében. Nem tudni a nevét, de még a pogány gondolkodású Nabukodonozor is azonnal felismeri, hogy olyan, „*mint valami istenek-fia*” (Dán 3:25). Majd a mennyei ítélet látomásában mintha ugyanazt a szereplőt látnánk, aki az ember Fiaként jelenik meg (Dán 7:13). A szentek képviselőjeként végzi kötelességeit. „*Hatalom, dicsőség és királyi uralom adatott neki*” (Dán 7:14, RÚF). Ezután a „*seregek*” vezéréként (Dán 8:11, RÚF) jelenik meg, akinek papi szolgálatát a kis szarv bitorolta el. Végül úgy ismerhetjük meg, hogy Ő „*Mihály*” (Dán 10:13), a „*ti fejedelmek*” (Dán 10:21) és a „*nagy fejedelem*” (Dán 12:1). Egyszerre pap, katona és király.

Katonai szerepében ez a királyi harcos a kis szarv által képviselt gonosz erői ellen, az északi király és Perzsia fejedelme ellen küzd. Például a kis szarv olyan *nagy* (*gdl*) akart lenni, hogy elérjen a „*seregek fejedelméig*” (Dán 8:11) és megtámadja Isten népét. Mihály, a *nagy* (*gdl*) Fejedelem – aki valóban nagy – felkel, hogy megvédje a népet. A Mihály és az Istennel szembenálló hatalmak közötti szöges ellentét is mutatja, hogy Mihály Isten képviselője és megtestesítője.

Mihályt „*az előkelő*” fejedelmek egyikének (Dán 10:13) nevezi az Írás, ami nem mond ellent a fenti megfontolásnak. Minden bizonnyal ez a kifejezés az isteni többes számra mutat, mint amikor Isten többes szám első személyben szól: „*Teremtsünk*” (1Móz 1:26), „*mi közülünk*” (1Móz 3:22), „*nékünk*” (Ézs 6:8). Mindez a Szentháromságon belül a „*személyek*” többes számát jelzi. Mihály valóban egyike az előkelő fejedelmeknek, mert az örökkévaló Fiúként a Szentháromság egyik külön személye, aki egy az Atyával.

Ezt tovább hangsúlyozza az Újszövetség. Mihály vezette a mennyei sereget, ami kiúzta a sárkányt és angyalait a mennyből (Jel 12:7-9). Mihály, az „*arkangyal*” (Júd 9) vitatkozott az ördöggel Mózes teste fölött. Érdekes módon az „*arkangyal*” hangjára támadnak fel a szentek Jézus

eljövetelekor (1Thessz 4:16). Nem meglepő, hogy a feltámadást Krisztus az ember Fiának hangjával hozta kapcsolatba (Jn 5:28-29). Ennek alapján is szükségképpen arra a következtetésre jutunk, hogy Mihály nem más, mint Jézus.

2) A feltámadás hatóköre. Dán 12:2 versében az áll a feltámadásra tett első utalásban, hogy mind az igazak, mind a gonoszok feltámadnak a halálból ugyanabban a pillanatban. Erre a feltámadásra az utolsó időben kerül sor, amikor Mihály felkel, hogy megszabadítsa népét (Dán 12:1). Tehát ennek egy különleges feltámadásnak kell lennie, mert ahogy a Szentírás másutt is tanítja, az igazak általános feltámadására Jézus második adventjekor kerül sor, a gonoszoké pedig a millennium végén történik majd. A Szentírás azonban utal rá, hogy külön feltámadnak azok, akik Jézust keresztre feszítették (Dán 12:2; Mt 26:63-64; Jel 1:7), illetve akik a hármas angyali üzenet hitében haltak meg (Jel 14:13). Az *Adventista Bibliakommentár* összefoglalása szerint: „Krisztus második adventjét egy különleges feltámadás előzi meg. »Akik a hármas angyali üzenet hitében haltak meg«, felkelnek akkor, és azok is, akik gúnyosan figyelték Krisztus keresztre feszítését, illetőleg akik a legkegyetlenebbül szálltak szembe Isten népével, szintén előjönnek a sírjukból, hogy lássák az isteni ígéret beteljesedését és az igazság diadalát (lásd *A nagy küzdelem*. 544-545. o.; Jel 1:7)” (*The Seventh-day Adventist Bible Commentary*, 4. köt. 878. o.).

Dán 12:13 versében található a második utalás a feltámadásra, ami már más, mint az előző, és amire „*a napoknak végén*” kerül sor. Ez az igazak általános feltámadása, amit a Szentírás más helyen is említ. Dániel azt az ígéretet kapta, hogy ő is felkel majd a sorsára „*a napoknak végén*”. Az eredeti szövegben az „örökség” (*gorah*) kifejezés a törzseknek kirendelt örökség (*gorah*) gondolatát idézi, amit minden egyes törzs kapott, amikor Isten népe belépett az ígéret földjére. Ez a kifejezés a kivonulást és azokat a szövetségi ígéreteket juttatja eszünkbe, amelyek szerint Isten földet ad a népnek. Dániel ugyanezt az ígéretet kapta. Végül átveheti „jussát” az új teremtésben, az új mennyen és az új földön. A feltámadás nem az anyagi állapotból az anyag nélkülibe való átváltozást, hanem a bűnös, lealacsonyult állapotból a tökéletesség állapotába való váltást jelenti. A legteljesebb mértékben élvezzük az életet az új ég és az új föld teljes valóságában, amit Isten teremt majd meg (Ézs 65:17; Jel 21:1-5).

3) **Az idői próféciák.** Amikor a *Dániel próféta könyve* 12. fejezetében említett profetikus idővonalakat nézzük, tartsuk észben, hogy ez a fejezet összegzi az egész könyvet, illetve az utószava is annak! Három külön idői prófécia jelenik meg a fejezetben. Az első jövődöleése szerint „ideig, időkig és fél időig” kell várni, amíg „elvégezik a szent nép erejének [yad, kéz] rontását” (Dán 12:7). Ez a prófécia arra az időre vonatkozik, amikor a szentek a 7. fejezet szerint a kis szarv hatalmának a „kezeiben” (yad) voltak (Dán 7:25). Ez a három és fél időig terjedő időszak Kr. u. 538-ban kezdődött, a pápaság megerősödésével, és akkor fejeződött be, amikor Napóleon francia császár véget vetett a pápaság világi uralmának, ezzel „megrontotta” az Isten népét elnyomó „hatalmat” (yad).

Az itt említett második prófétaí időszak az „ezerkétszázkilencven nap” (RÚF). Ennek az idői próféciának a „mindennapi” áldozat eltörlésétől és a „pusztító utálatosság” felállításától (Dán 12:11) kell kezdődnie. Ezek az események a kis szarv tevékenységéhez kapcsolódnak, ami megszüntette a mindennapi áldozatot és felállította a pusztító utálatosságot (Dán 8:9-12). Ennek a prófétaí időszaknak fednie kell a fent említett „három és fél időt”. Minden bizonnyal 1798-ig tart, és ebben az esetben Kr. u. 508-ig nyúlik vissza. Ebben az évben a frank Klodvig király katolikus hitre térése volt a nagy esemény, ami Konstantin megtérésével vethető össze, és utat készített a pápai hatalom megszilárdításának. Érdekes, hogy a profetikus időszaknak mind az elejét, mind a végét egy francia vezető tette fémjelzi.

Végül az „ezerháromszázharmincöt nap” (Dán 12:12, RÚF) áldást hoz azoknak, akik megérik ezt az időszakot (lásd még Jel 14:13). Nem kapjuk meg sem a kezdő-, sem a végpontját, de úgy tűnik, hogy még továbbmegy a megelőző „ezerkétszázkilencven nap” időszakán. Így Klodvig 508-ban történt megtérésétől az 1335 nap 1843/1844-ig tart, amikor hirdették az első angyal üzenetét és véget ért a 2300 este és reggel.

GYAKORLATI ALKALMAZÁS

„Egyetemisták egy csoportjának rossz kedve lett, mivel nem nagyon értették *Dániel próféta könyvét*. Így mentek el a tornaterembe kosárlabdázni. A játék után észrevették, hogy az öreg gondnok a sarokban ülve olvas. »Mit olvas, Joe?« - kérdezték. »*Dániel könyvét*« - felelte. »De azt

---

nem lehet megérteni!» »Pedig én értem! - válaszolta Joe. - Egyszerű! Isten győz» (Bob Fyall: *Daniel: A Tale of Two Cities*. Nagy Britannia, 1998, Christian Focus Publications, 151. o.).

- 1) Hogyan birkózunk meg azzal, hogy nem mindent értünk abból, amit *Dániel próféta könyvében* olvasunk? A könyv mely részeit tartjuk még zavarosnak vagy rejtélyesnek? Mely részeit értjük jól?
- 2) Mit változtat az életünkön a tudat, hogy Mihály az Isten Fia? Mennyiben lenne más a helyzet, ha csak egy teremtmény lenne?
- 3) Hogyan kötjük *Dániel próféta könyve* idői próféciáit ahhoz, amit Isten az egész emberiség történelmében és a saját életünkben tesz? A próféta időszakokról kapott ismeretek alapján mit mondhatunk, mennyire törődik Isten az emberekkel és személyesen velünk?
- 4) Mi van, ha nem érjük meg a végső eseményeket, amelyek hamarosan, Jézus eljövele előtt bekövetkeznek? És ha nem megyünk át a rostáláson? Akkor csak másodrangú tapasztalatunk lesz? Nem csak arra van szükségünk, hogy az Úr azt mondja nekünk: „*Elpihensz majd, de fölkelés kijelölt sorsodra a végső napon*” (Dán 12:13, RÚF)? Indokoljuk meg a válaszunkat!

